

3. KVARTALSRAPPORT 2011

1. Innholdsfortegnelse

1.	Innholdsfortegnelse	1
2.	Sammendrag	2
3.	Økonomisk hovedoversikt	3
4.	Sektorene	5
5.	Måloppnåelse	7
6.	Driftsrisiko	11
7.	Medarbeidere	13
8.	Organisasjon	16
9.	ROBEK-status	17
10.	Prosjekter	18
11.	Prosjektrisiko	21
12.	Justering av investeringsbevilgningene	23
13.	Tema: Tilstanden på kommunale bygg	24
14.	Tema: Å lære av hverandre i skolen	31
15.	Sektor: Kultur og oppvekst	33
16.	Sektor: Helse og sosial	38
17.	Sektor: Teknisk	42
18.	Sektor: Selvfinansierende	44
19.	Sektor: Fellesområdet og støttefunksjoner	45
20.	Sektor: Finans	46

2. Sammendrag

Grimstad kommune har et budsjettavvik per 3. kvartal på +5,2 mill kroner. Dette utgjør 0,5% av kommunens samlede omsetning. Resultatet vurderes som godt, og viser at kommunen kommer ut av ROBEK-situasjonen ved utgangen av 2011. I tillegg indikeres det at kommunen vil ha et positivt resultat ved utgangen av året som kan avsettes til disposisjonsfond.

Når det gjelder ROBEK-håndteringen i 2011 er det forventet en inndekning på 11,0 mill kroner som er budsjettet. Ut i fra regnskapet per 3. kvartal klarer kommunen denne inndekningen. Det vil si at per 3. kvartal 2011 har kommunen hentet inn 37,0 mill kroner av det regnskapsmessige merforbruket på 39,7 mill kroner fra 2008. Dette utgjør 93% av merforbruket fra 2008.

Selv om kommunen kommer ut av ROBEK-listen i løpet av 2012 som følge av regnskapsavslutningen for 2011, er ikke kommunen friskmeldt innenfor det økonomiske området. Grimstad kommune har ikke en sunn- og bærekraftig økonomi før det er bygd opp et tilstrekkelig disposisjonsfond. Størrelsen på disposisjonsfondet er avhengig av kommunens struktur, men bør være på mer en 50 mill kroner. Det vil ta tid å bygge opp et tilstrekkelig disposisjonsfond i Grimstad kommune.

Helse- og sosialsektoren har et merforbruk på ca 10,6 mill kroner per 3. kvartal, mot ca 7 mill kroner i 2. kvartal. Selv om det er iverksatt korrigerende tiltak, betyr det at sektoren har betydelige utgifter som det ikke er budsjettmessig dekning for. Dette gjelder spesielt områdene økonomisk sosialhjelp, rus, barnevern og ressurskrevende brukere. Samlet sett vil Helse- og sosialsektoren gå mot et merforbruk på 7-8 mill kroner i 2011, altså et oppjustert anslag på 2 mill kroner siden 2. kvartal. Oppjusteringen er primært begrunnet i situasjonen i Boveiledertjenesten og for pleie og omsorg hvor effektene av budsjetttilpasningene ikke får tilstrekkelig effekt i 2011. De øvrige sektorene vil gå i økonomisk balanse ved årets slutt. Rådmannen foreslår å styrke rusomsorgen og økonomisk sosialhjelp med til sammen 4 mill kroner i tråd med budsjettforslaget 2012.

Det har vært en økning i antall faste årsverk i 3. kvartal sammenlignet med samme periode i fjor på 30,7 faste årsverk. Det har vært en opprydding i sektorenes kontrakter som har ført til flere fast ansatte. Antall brutto årsverk, total ressursforbruk, er nå 1296. Dette er en økning på 1,6 årsverk og 0,1% i forhold til samme periode i fjor. Det er verd å merke seg at det har vært en vekst i de kommunale oppgavene i samme periode.

Sykefraværet fortsetter den positive utviklingen i forhold til 2010. Fraværet hittil i år er redusert fra 7,8 prosent i 3. kvartal 2010 til 7,0 prosent i 3. kvartal 2011. Rådmannen vurderer denne utviklingen som god. Det er verd å merke seg at vi etter all sannsynlighet kommer til å følge det mønsteret for sykefraværsutvikling gjennom året som gjelder på tvers av alle bransjer og sektorer i Norge.

Kommunen har i Handlingsprogrammet for 2011-2014 lagt opp til et investeringsnivå på 487 mill kroner. Dette er flere store prosjekter som kommunens ledelse kontrollerer ved kjente prosjektstyringsmetodikker og kommunens prosjektmanual. Det er kontroll over disse prosjektene. Når det gjelder framdriften i bygging av 7 boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne er inngått kontrakt med Wari Hus AS. Framdriften legger opp til byggestart i september 2011 og ferdigstillelse i mai/juni 2012. Når det gjelder bygging av 16 boliger til Landviktun bo- og omsorgssenter er det sendt ut anbudsdokumenter slik at tilbyderne både kan velge OPS og/eller totalentreprise. Framdriften legger opp til byggestart, ferdigstillelse og overtagelse i 2013.

3. Økonomisk hovedoversikt

Tall i tusen kroner	Resultater per 3. kvartal 2011				Årsprogn Regnskap	Års budsjet	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Rammetilskudd	-314 314	-301 363	12 951	-4	-380 704	-376 704	-4 000	-1
Skatteinntekter	-358 532	-356 998	1 534	0	-451 896	-451 896	0	0
Eiendomsskatt	-28 061	-27 667	394	-1	-41 500	-41 500	0	0
Andre driftsinn.	-219 480	-215 341	4 139	-2	-325 821	-325 821	0	0
Finansinntekter	-37 344	-34 418	2 926	-9	-52 094	-52 094	0	0
Sum inntekt	-957 731	-935 787	21 944	-2	-1 252 015	-1 248 015	-4 000	0
Netto lønn	512 248	515 318	3 070	1	710 889	710 889	0	0
Andre driftskost.	359 685	345 417	-14 268	-4	441 377	437 377	4 000	1
Finansutgifter	52 163	46 655	-5 508	-12	99 749	99 749	0	0
Sum utgifter	924 096	907 390	-16 706	-2	1 252 015	1 248 015	4 000	0
Resultat	-33 636	-28 397	5 239	-18	0	0	0	0

Grimstad kommune har et resultat på +33,6 mill kroner inklusiv selvfinansierende områder for 3. kvartal. Det er i dette resultatet ikke tatt hensyn til årsoppgjørdisposisjoner. Det er for samme tid budsjettert med et resultat på +28,4 mill kroner. Budsjettavviket per 3. kvartal er +5,2 mill kroner.

Dette utgjør 0,5% av kommunens samlede omsetning. Resultatet vurderes som godt, og viser at kommunen kommer ut av ROBEK-situasjonen ved utgangen av 2011. I tillegg indikeres det at kommunen vil ha et positivt resultat ved utgangen av året som kan avsettes til disposisjonsfond.

Det er et avvik per 3. kvartal i rammetilskuddet på +13,0 mill kroner. Dette må ses i sammenheng med avviket i skatteinntektene på +1,5 mill kroner i forhold til budsjett for samme periode. Det er per 3. kvartal et samlet avvik i frie inntekter (rammetilskudd og skatteinntekter) på +14,5 mill kroner.

Skatteinntgangen er en usikkerhet for Grimstad kommune. Kommunen har enkelte skatteyttere som bidrar vesentlig i kommunens økonomi. Innbetalinger av denne kategori kommer vanligvis i 4. kvartal. Det er på bakgrunn av dette tidlig å estimere skatteinntekter og frie inntekter for 2011, men det er grunn til å tro at tendensen med økning i de frie inntektene vil fortsette ut året.

Inntektsbudsjettet for eiendomsskatt ble justert opp i forbindelse med behandling av 1. kvartalsrapport. Det er etter dette et avvik i forhold til oppdatert periodisert budsjett på +0,4 mill kroner. Eiendomskattområdet ansees å være i balanse per 3. kvartal, og avviket vil øke til +0,7 mill kroner ved utgangen av året.

Andre driftsinntekter har et avvik i forhold til budsjett på +4,1 mill kroner. Dette avviket fordeler seg jevnt mellom alle sektorene. Det arbeides aktivt med å forbedre og standardisere faktureringen slik at etterslepet stadig blir mindre, og perioderesultatet blir bedre. Inntektsbudsjettet for året anses å være realistisk slik at det ikke blir negative avvik ved årsslutt.

Finansinntektene er bedre enn budsjett, og viser et avvik i forhold til budsjett på +2,9 mill kroner. Dette sees i sammenheng med en god bankavtale for innskudd. Kommunen har all likviditet på ordinær innskuddskonto i bank, uten bindinger. Renteinntektene må ses i sammenheng med renteutgiftene. Dette kommenteres senere i rapporten.

Lønnsutgiftene, netto lønn, har et avvik på +3,1 mill kroner per 3. kvartal. Avviket fordeler seg med +/- 2 prosent per sektor. Det vil si at sektorene har kontroll over lønnsutgiftene i forhold til periodisert budsjett. Lønnsutgiftene per 3. kvartal har en økning på 4,2% i forhold til samme periode i fjor. Denne

veksten er lønnsøkninger. Lønnsoppgjørene har vært høye de to siste åra, med en kjøpekraftsforbedring på flere prosent til arbeidstakerne. Ved årsslutt forventes de en lønnsvekst på 4,25% i tråd med tidligere skisserte føringer. I 2011 forventes netto lønnskostnad å bli ca. 700 mill kroner.

Andre driftsutgifter har et avvik i forhold til budsjett på -14,3 mill kroner per 3. kvartal. Det er Helse- og sosialsektoren som står for dette negative avviket. Sektoren forklarer selv at avviket knyttet til overforbruk innenfor enhetene NAV-Grimstad og Sosial og barnevern. Det er allerede nå prognoser på at det kan bli en budsjettoverskridelse innen for andre driftsutgifter.

Finansutgiftene har et avvik på -5,5 mill kroner. Dette må ses i sammenheng med det positive avviket på finansinntektene på +2,9 mill kroner, slik at det er et samlet avvik for nettofinansutgifter på -2,6 mill kroner. Dette avviket anses å være normalt og i balanse per 3. kvartal, ut i fra betalingsstrømmen og periodisering av budsjett. Selv om det er uro i finansmarkedene er det overveiende sannsynlig at kommunen oppnår balanse i forhold til budsjett ved årets slutt.

4. Sektorene

Tall i tusen kroner	Resultater per 3. kvartal 2011				Årsprogn Regnskap	Års budsjet	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Felles og støtte	62 141	63 155	1 014	2	82 213	82 213	0	0
Helse og sosial	254 875	244 276	-10 599	-4	322 134	318 134	4 000	1
Kultur og oppv.	282 470	286 201	3 731	1	371 822	371 822	0	0
Teknisk	54 978	53 509	-1 469	-3	74 793	74 793	0	0
Kirke og trossamf	13 158	13 158	0	0	15 008	15 008	0	0
Sum drift	667 623	660 299	-7 342	-1	865 970	861 970	4 000	0
Finans	-691 775	-679 354	12 421	-2	-865 970	-861 970	-4 000	0
Resultat eks selvf	-24 152	-19 055	5 097	-27	0	0	0	0
Selvfinansierende	-9 484	-9 341	143	-2	0	0	0	0
Resultat	-33 636	-28 397	5 239	-18	0	0	0	0

Fellesområdet og støttefunksjonene har et avvik på +1,0 mill kroner per 3. kvartal, og dette forventes også et positivt avvik ved årsslutt.

Helse- og sosialsektoren har et merforbruk på ca 10,6 mill kroner per 3. kvartal, mot ca 7 mill kroner i 2. kvartal. Inntektene er 6,6 mill kroner høyere enn budsjettet, mens utgiftene er 15,4 mill over budsjett og lønnsutgiftene er 1,9 mill kroner mer en budsjettet. Disse avvikene skyldes i hovedsak påløpte utgifter utover budsjett. En del av disse utgiftene må ses i sammenheng med de økte inntektene. I tillegg vil en få inn statlige refusjoner som vil dekke opp en del av utgiftene gjennom ordningen ressurskrevende brukere, samt andre statlige refusjoner. Dette er foreløpig beregnet til å være på ca 4 mill kroner. Dette betyr at sektoren har betydelige utgifter det ikke er budsjettmessig dekning for, og dette gjelder spesielt områdene økonomisk sosialhjelp, rus, barnevern og ressurskrevende brukere. Samles sett vil sektoren gå mot et merforbruk på 7-8 mill kroner i 2011, altså et oppjustert anslag på 2 mill kroner siden 2. kvartal. Oppjusteringen er primært begrunnet i situasjonen i Boveiledertjenesten og for pleie og omsorg hvor effektene av budsjetttilpasningene ikke får tilstrekkelig effekt i 2011. Rådmannen foreslår å styrke rusomsorgen og økonomisk sosialhjelp med til sammen 4 mill kroner i tråd med budsjettforslaget 2012.

Kultur- og oppvekstsektoren har et samlet avvik i forhold til budsjett per 3. kvartal på +3,7 mill kroner. De ni grunnskolene har et samlet avvik etter 3. kvartal på -0,7 mill kroner. Fem skoler har et merforbruk og fire skoler har et mindreforbruk i forhold til budsjett. Etter 1. kvartal var merforbruket på 2,6 mill kroner mens merforbruket etter 2. kvartal var 0,7 mill kroner. Årsprognosen for grunnskolene vil være at de fleste skolene vil komme ut nær balanse, mens to, tre skoler vil ha betydelige problemer med å holde budsjettet til tross for gjennomført og planlagte innsparingstiltak. De fem kommunale barnehagene har et samlet avvik på +1,6 mill kroner pr. 3. kvartal. Alle de kommunale barnehagene har mindreforbruk pr. 3. kvartal. Barnehagene har vært tilbakeholdne med innkjøp av nødvendig utstyr og materiell gjennom de tre første kvartalene. Samlet mindreforbruk ved årets slutt vil ikke være like stort som pr. 3. kvartal. Kulturtjenesten og bibliotekjenesten vil komme ut i nærheten av økonomisk balanse ved årets slutt. Før øvrig vises til egne regnskapsrapporter for tjenestene.

Tallene for 3. kvartal viser et resultat for Teknisk sektor som er 1,5 mill kroner dårligere enn budsjettet. Brann- og feiertjenesten har et etterslep på internoverføring av midler for trygghetsalarmer og for andre variable inntekter. I tillegg har Brann- og feiertjenesten 0,4 mill kroner til gode for utførte tjenester i forbindelse med "GODAFOSS". Forvaltningstjenesten har til gode 1 mill kroner i tilskudd fra Fylkeskommunen i forbindelse med arbeidet med Områdeplan for de sjønlære arealene i sentrum. Mindreforbruket på utgiftssiden skyldes i hovedsak reduserte energikostnader innenfor Bygg- og Eiendomstjenesten. Teknisk sektor forventer likevel et resultat i balanse ved årsslutt.

Finansområdet har pr. 3. kvartal et avvik på +12,4 mill kroner. Dette knyttes direkte til økningen i frie inntekter som har et tilsvarende avvik. Dette resultatet vil forbedre seg ved årsslutt i 2011.

Selvfinansierende område har et avvik i forhold til budsjett på +0,1 mill kroner per 3. kvartal. Selvfinansierende område forventer et resultat i balanse ved årsslutt.

5. Måloppnåelse

- Planlegging for utbygging av Fevik skole til 1-10 skole, går som planlagt. Kommunestyret orienteres månedlig om prosjektet. Anbudsdokumentene ble sendt ut til de fem prekvalifiserte entreprenørene 20. juni med anbudsfrist 17. oktober. Ved fristens utløp var det kommet inn fire tilbud. Planlagt byggestart er våren 2012 med ferdigstilling av den nye skolen før jul i 2013.
- Utbyggingen av Landvik skole går som planlagt. Ny fløy med plass til ett klassetrinn er beregnet klar til bruk 1. kvartal 2012. Elevene som i dag har skole i den gamle banken, kan dermed flytte tilbake til skolen. Planlagt innbygging av skolens atrium for å øke undervisningsarealet ble uforholdsmessig kostbart og anbudskonkurransen ble avlyst.
- Alle grunnskolene har de siste to skoleårene deltatt i leseprosjekt i regi av Pedagogisk senter i Kristiansand. Prosjektet ble avsluttet ved utgangen av 2. kvartal.
- Tre av grunnskolene deltar i det nasjonale prosjektet Vurdering for læring. Prosjektet avsluttes til nyttår.
- To av ungdomsskolene deltar i nasjonalt prøveprosjekt om Arbeidslivsfag. Sju lærere begynte på videreutdanning i matematikk og spesialpedagogikk i august.
- Plan for kompetanseutvikling 2011/2012 ble vedtatt av kommunestyret i mai.
- Det har vært gjennomført et prosjekt for å vurdere norm/minstestandard i skolene for ressurs til ledelse og ulike funksjonsstillinger.
- Det har vært gjennomført en prosess for å fastsette flere resultatmål for grunnskolen. Anbefalingene til nye resultatmål ble behandlet og vedtatt av kommunestyret i oktober.
- Et prosjekt for å kartlegge årsakene til spesialundervisning og bedre balansen mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning vil starte opp i løpet av 2011.
- Brukerundersøkelse i grunnskolen er gjennomført og vil bli behandlet i Tjenesteutvalget og Kommunestyret i oktober.
- Lokale tilsyn er gjennomført på Eide skole og Holviga skole våren 2011. Tilsynene i 2011 har spesialundervisning og elevenes skolemiljø som hovedtema.
- Grimstad har full barnehagedekning. Alle barn med rett til barnehageplass for tilbud om plass.
- Arbeid med barnehagebehovsplan vil bli startet opp innen utgangen av året.
- Kommunestyret vedtok 2. mai 2011 kommunale retningslinjer for tilskudd til private barnehager og tilskuddsatser for 2011.
- Kompetanseplan for barnehager for 2011/2012 ble vedtatt av Tjenesteutvalget i april. Planen rulleres hvert år. Kursrekke for barnehageassistenter ble gjennomført første kvartal. Ny kursrekke vil bli gjennomført i løpet av året dersom vi får tilført kompetansemidler fra fylkeskommunen.
- Fire styrerforum for barnehageledere er planlagt gjennomført i løpet av 2011. Felles fagdag for barnehager og skoler ble gjennomført i mars med tema *De stille barna*.

- Tilsyn etter barnehageloven ble gjennomført i fem barnehager første kvartal. Målet er å gjennomføre ytterligere 5-10 tilsyn innen utgangen av året.
- Markedsføring av Grimstad som turistby skjer i samarbeid med VisitSørlandet etter vedtak i kommunestyret. Produktutvikling og utvikling av databaser pågår.
- Ny folder om Grimstadskjærgården er utarbeidet og arbeid med skilting til heiene pågår.
- Kulturlørdagene på Fagskolen er gjennomført hver måned i samarbeid med Dahlske videregående skole og frivillige organisasjoner. Kulturskolen har fått kr. 225 000,- i tilskudd fra Utdanningsdirektoratet som sikrer driften av Kulturlørdagene fram mot sommeren 2012.
- Oppussingen av biblioteket i Storgaten er i hovedsak slutført. Biblioteket har bl.a. fått nytt ventilasjonsanlegg og rømmingsvei via utvendig vindertrapp fra andre etasje.
- Biblioteket har slutført kasseringsprosessen for bøker og vil fra nå av kassere jevnlig med like stor avgang som tilvekst.
- Arbeidet med formidlingsplan for litteratur er iverksatt.
- Bibliotekets dataprogram er fornyet og IKT-modul for fjernlån av bøker er tatt i bruk.
- Undervisningspersonalet i voksenopplæringen deltar i et program for kompetanseheving i samarbeid med Fylkesmannen og IMDI.
- Samarbeidet med LINK asylmottak er gjennom første halvår videreutviklet gjennom jevnlig samarbeidsmøter. Evalueringssmøte er gjennomført.
- Ordningen med overføring av introduksjonsprogrammet for flyktninger til NAV er under evaluering.
- Evaluering av ny organisering av ny organisering av Kvalifiseringstjenesten er gjennomført i samarbeid med tillitsvalgte.
- Kvalifiseringstjenesten er lokalisert i lokalene til tidligere Frivoll videregående skole. Leiekontrakten med Aust-Agder fylkeskommune går ut ved årsskiftet 2011/2012. Videre leie må avklares i løpet av året og vurdering av eventuelt kjøp vil bli tatt opp i forbindelse med budsjettprosessen for 2012.
- Boveiledertjenesten flyttet sitt dagsenter til Dømmesmoen i slutten av juni
- Barnevernet har tilsatt nye medarbeidere etter søknad til Fylkesmannen.
- Samhandlingsreformen har satt sitt preg på prosjektsøknader første halvår, og blir en utfordring i nærmeste framtid når det gjelder alle fagområder. En vil i det følgende spesielt kommentere målområdene frivillighet, palliasjon og demens som står sentralt i inneværende planperiode.
- ”Livsglede for eldre”-arrangementene har tatt mye tid med Livsgledeuka i juni som et høydepunkt.
- Frivillighetskoordinator har hatt temakveld for alle frivillige med demens som tema.

- Det er under utarbeidelse en felles kulturkalender for alle dagsentrene i kommunen. Det er utarbeidet informasjonsbrosjyre om frivillighetsarbeidet i kommunen.
- Filmen ”Sammen” selger fortsatt godt og er vist i flere sammenhenger.
- Det er utarbeidet brosjyre om arbeidet innen lindrende omsorg i kommunen.
- Det har vært et stort arbeid med å revidere kvalitetspermen i samarbeid med fagutviklerne på institusjonene. Prosedyrer er oppdatert og det er utarbeidet rutiner i forhold til avvikshåndtering.
- Ressursavdelingen på Frivolltun åpnet 1.september. Arealene er bygd om og tilrettelagt for målgruppen, ressursene er på plass, og det er bygd opp kompetanse blant medarbeiderne. Dette er en avdeling spesielt tilrettelagt for personer med demens og utfordrende atferd. Avdelingen får 6 plasser, og er en fellesressurs for hele Grimstad kommune.
- Frivolltun har dagsenter med plasser spesielt tilrettelagt for personer med demens to dager i uken. Det kan være inntil 10 pasienter på disse dagene. Fevikttun har dagsenter som har åpent 4 dager i uken.
- Demensomsorgens ABC er et kompetansehevende studieprogram over to år som har vært arrangert gjennom Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse med tilskudd fra Fylkesmannen. 90 ansatte i Grimstad kommune avsluttet studieprogrammet i løpet av første halvår 2011.
- Gjennom ”Kompetanseløftet 2015” gjennomføres følgende utdanningsløp i kommunen. Dette betyr at 12 medarbeidere har avsluttet eller starter en videreutdanning i løpet av første halvdel av 2011.
- Utviklingssenteret i Helse- og sosial sektoren har sammen med Vest-Agder fått midler til et prosjekt innen lindrende omsorg og samhandling. Har også fått praksisprosjektmidler fra UiA til fagdager i etikk og forebyggende arbeid til eldre. Utviklingssenteret er nå samarbeidspartner i to forskningsprosjekt innen etikk.
- Grimstad kommune har demenskoordinator som er leder for kommunens demensteam. Teamet er tverrfaglig sammensatt, foretar utredninger. Per 3. kvartal er det gjennomført over 40 utredninger, mens det i 2010 ble gjennomført 45 utredninger, og i 2009 30 utredninger. Det er utarbeidet en informasjonsbrosjyre for demenskoordinator og demensteamets arbeid.
- Våren 2011 startet tilbudet om samtalegruppe for pårørende til personer med demenssykdom. Også i høst er det gjennomført ”Pårørendeskole”.
- Det arbeides med en ”opplæringspakke” for nyansatte, og det er utarbeidet rutiner/prosedyrer for rehabilitering og tiltaksplaner.
- Det har vært et mål å få ferdigstilt de pågående vann og avløpsprosjekter som har vært igangsatt i løpet av 2011 eller tidligere. Ved årets slutt vil det kun være tre mindre prosjekter som ikke blir avsluttet.
- Et arbeid med å ferdigstille revisjon av normer for vann- og avløpsanlegg er godt i gang, og vil bli avsluttet første halvår 2012.
- Forberedende arbeider i forbindelse med pilotprosjektet nedgravde renovasjonscontainere er noe forsinket pga. sen leveranse av containere. Reviderte fremdriftsplan tilsier at disse vil bli nedgravd i januar/februar 2012. Dette er noe senere enn meldt i 2. kvartalsrapport.

- En samarbeidsavtale med Kristiansand brann- og feiervesen (KBR) om utøvelse av feiertjenester i Lillesand kommune er i slutfasen. Det forventes at avtalen underskrives i løpet av 2011.
- Medarbeiderundersøkelsen 2011 er slutført
- Arbeid med ufrivillig deltid, universitetsbyen, informasjons- og kommunikasjonsstrategi, direkte tilgang til offentlige dokumenter på Innbyggerportalen, innbyggerundersøkelse, IKT-strategi, oppstart av planstrategi og oppstart av strategisk næringsplan pågår i 4. kvartal 2011
- Grimstad kommune vil komme ut av Robek-listen etter at regnskap 2011 foreligger.

6. Driftsrisiko

Rådmannen har etablert et internt system for driftsoppfølging. Innenfor dette systemet legges det opp til en løpende vurdering av driftsrisikoen. Det er gjennomført en risikoanalyse for å avdekke risikoen knyttet til kommunens drift per 1. kvartal. Hensikten med analysen er å fremskaffe bedre grunnlag for beslutninger. På bakgrunn av analysen gjennomføres det risikoreduserende tiltak. Dette er en del av kommunens risikostyring.

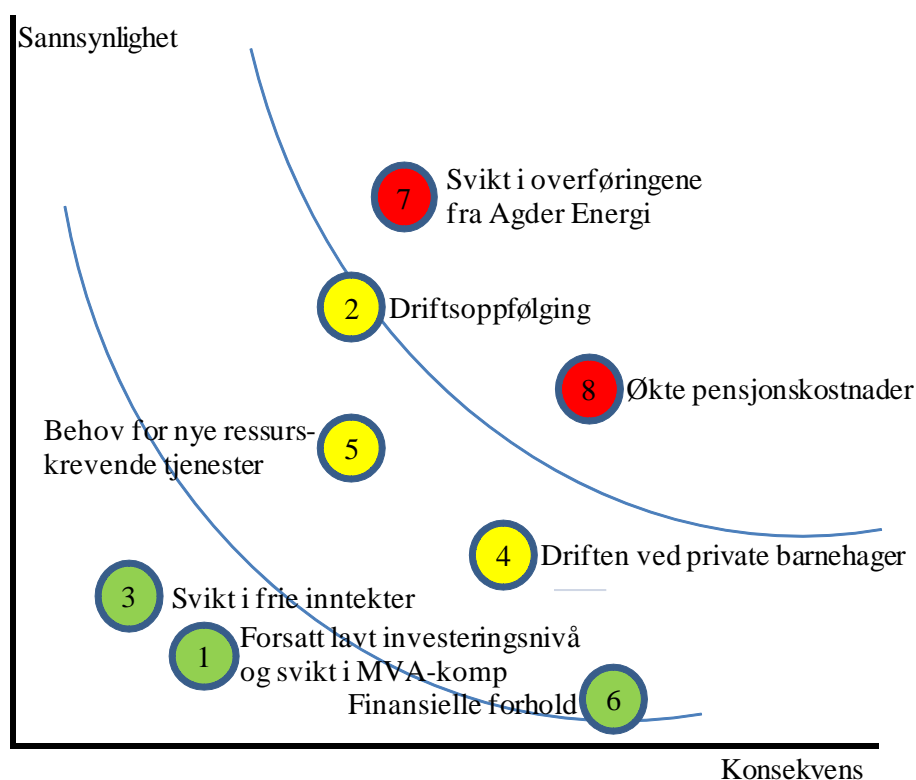
Risikoanalysen bygger på:

1. Hva kan gå galt?
2. Hva er sannsynligheten for at hendelsen inntreffer?
3. Hvilke konsekvenser kan hendelsene medføre?

Risikoanalysen er en frittstående analyse og en del av kommunens totale risikostyring. Det er benyttet en kvalitativ analyse og vurdering, hvor frekvensene og konsekvensene av hendelsene klassifiseres i høy, middels og lav i en risikomatrix.

I første omgang etableres det et enkelt opplegg knyttet til risiko for hver sektor, og for kommunen totalt sett. Det er Rådmannen og rådmannens ledergruppe som har gjennomført den overordnede risikovurderingen som er presentert i risikomatriksen under. Økt innsikt om risiko i hele organisasjonen er også et mål som har betydning for hvordan risikobildet håndteres totalt sett.

Risikomatrixe:

- Lav risiko - I henhold til plan og målsetninger, tiltak ikke nødvendig
- Middels risiko - Ikke i henhold til plan, det er iverksatt tiltak for å nå målene
- Høy risiko - Ikke i henhold til plan, mål nås ikke

Forklaringer og tiltak til risikoelementene over:

1. Det er fortsatt lav risiko for svikt i MVA kompensasjonen til kommunen. Det er i 1. kvartalsrapport håndtert med en budsjettendring på 5 mill kroner.

Tiltak: Fortsatt fokus på prosjektoppfølgning. Spesielt innenfor de største byggeprosjektene.

2. Det er en risiko for at enkelte enheter og avdelinger kan gå med underskudd i 2011. Dette kan i noen grad forebygges ved en tettere driftsoppfølging.

Tiltak: Fullstendig driftsgjennomgang av Boveiledertjenesten, Sosial og barnevern, NAV og pleie og omsorgsenhetene.

Tiltak: Strukturert månedlig oppfølging av alle sektorer og enkelte enheter.

3. Skatteinngangen og rammetilskuddet har gode resultater per 3. kvartal, lav risiko for svikt i de frie inntektene.

Tiltak: Oppfølging av skatteinntektene.

4. Kommunen gir tilskudd til private barnehager. Enkelte barnehager har en sårbar drift med hensyn til inntak av barn og kostnadsnivå.

Tiltak: Tett oppfølging av barnehagen med sikte på å sikre barna et stabilt og godt tilbud.

5. Budsjettrammene for Kultur og oppvekst- og Helse- og sosialsektoren er hardt presset. Økning av tjenestebehovet for enkelte brukere eller brukergrupper kan bli vanskelig å håndtere for disse sektorene innenfor vedtatt budsjett. Barnevernet har overtatt omsorgsansvaret for stadig flere barn.

Tiltak: Overvåking av endringer i behov for de enkelte brukergruppene. Oppfølging av aktivitetstall og endringer i disse

6. Den samlede finansielle risikoen til kommunen anses som lav per 3. kvartal.

7. Det er vedtatt utbytte fra Agder Energi dette samsvarer med justert budsjett. Det gjenstår noen vurderinger til selve bokføringen og prinsippene rundt dette. Styret har signalisert redusert avkastning i 2011 og redusert utbytte i 2012.

Tiltak: Avklare den faktiske situasjonen og bygge opp en beredskap for å håndtere et redusert utbytte.

8. På grunn av omlegging av beregning av pensjonspremier, lav finansiell avkastning og relativt sett høye lønnsoppgjør, øker pensjonspremien vesentlig. Pensjonskostnaden øker som følge av økte premier, men ikke i samme takt.

Tiltak: Avklare og kvalitetssikre pensjonsberegningene (aktuarberegninger)

7. Medarbeidere

Definisjoner:

Faste årsverk: Basert på alle med fast ansettelsesavtaler i sin gitte stillingsbrøk. Tallet inkluderer blant annet sykemeldte innenfor sykepengeåret, og alle andre som vi betaler lønn til selv om vi mottar refusjoner.

Tidsavgrenset: Tallet er basert på alle ansatte med tidsavgrensede ansettelsesavtaler i en gitt stillingsbrøk. Dette vil være vikarer for ansatte ved bla. sykdom, permisjon, prosjekt- og engasjementstillinger, samt lærlinger. Det vil i noen tilfeller også være vikar for vikaren ved sykdom.

Variable årsverk: Dette er utbetalte timer hittil i år omgjort til årsverk. Det vil si både timelønnede omregnet til årsverk, og overtidstimer omregnet til årsverk. Med andre ord all utbetalt variabel lønn fra kommunen. For å kunne sammenligne både tidsavgrensede stillinger og timer i forhold til faste stillinger på en riktigst mulig måte er disse omregnet til årsverk.

Brutto årsverk: Viser totalt forbruk av årsverk i løpet av perioden. Dette inkluderer faste årsverk + tidsavgrensede ansettelser + variabel lønn (timelønnede og overtid) omregnet til årsverk. Av denne grunn er brutto årsverk en ressursstørrelse, som ikke direkte kan henføres til det antall medarbeidere en kan telle på arbeidsplassen. Det betyr at årsverkstallet vil være vanskelig å kjenne seg igjen i, men må sammenlignes med året før for å se på volumendringer.

Personal data	Resultater hittil i år per 3. kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Faste årsverk	1010,6	979,9	30,7	3
Brutto årsverk	1296,6	1295,0	1,6	0
Nærvær-%	93,0	92,2	0,8	-

Det er en økning fra 3. kvartal i fjor og frem til i år. Det har kun vært en liten økning på 1,6 brutto årsverk over det siste året. Faste årsverk andre kvartal i år var for øvrig 1007,6 slik at vi er rimelig stabile i 2011.

Det vil være svingninger i enhetene som følger av rydding i ansettelsesavtaler, bevegelser i sykefravær, avslutning av arbeidsforhold, rekruttering, permisjoner og svangerskapspermisjoner som påvirker faste årsverk. Endringene vil i stor grad være gjort rede for under sektorene og enhetene. Vi vil likevel gi en sammenfattet redegjørelse her.

I Kultur- og oppvekstsektoren har det vært en økning i antall barn både i grunnskole, barnehage og elever i voksenopplæring. Antallet faste årsverk har økt, men brutto årsverk er redusert. Teknisk sektor har en økning i faste årsverk og en reduksjon i brutto årsverk, etter en opprydding i forhold til midlertidige og mindre stillinger innenfor sektoren i løpet av fjoråret. For fellesområdet og støtteenhetene er det nedgang i både faste og brutto årsverk.

I Helse- og sosialsektoren er det ingen faktisk økning av faste årsverk i løpet av 2011 utover dem det er budsjettert med, pluss 1,8 årsverk som skyldes 4-års regelen, jamfør forrige kvartalsrapport. Avviket er knyttet til måten lønn- og personalsystemet registrerer årsverkene. Økningen i brutto gjelder særlig pleie og omsorg. Situasjonen må ses i sammenheng med ressursstyringsprosjektet som gjennomføres i pleie og omsorg. Denne delen av sektoren skal ned med de årsverk som økningen de 2 siste årene representerer. Det er også en viss økning i Boveiledertjenesten, som har sammenheng med økt aktivitet.

Variable årsverk	Resultater hittil i år per 3. Kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Overtids årsverk	9,0	11,9	-2,9	-24,4
Timelønns årsverk	120,4	123,7	-3,3	-2,7
Sum variable å.v.	129,4	135,6	-6,2	-4,6

Det er en reduksjon i bruk av variable årsverk, og det gjelder også overtidsbruken. Samtidig er det kun 3 enheter som til sammen står for litt mer enn halvparten av overtid. Disse enhetene har et midlere sykefravær. Det er viktig å merke seg at utfordringer i ferieavviklingen vil kunne gjøre utslag på overtid.

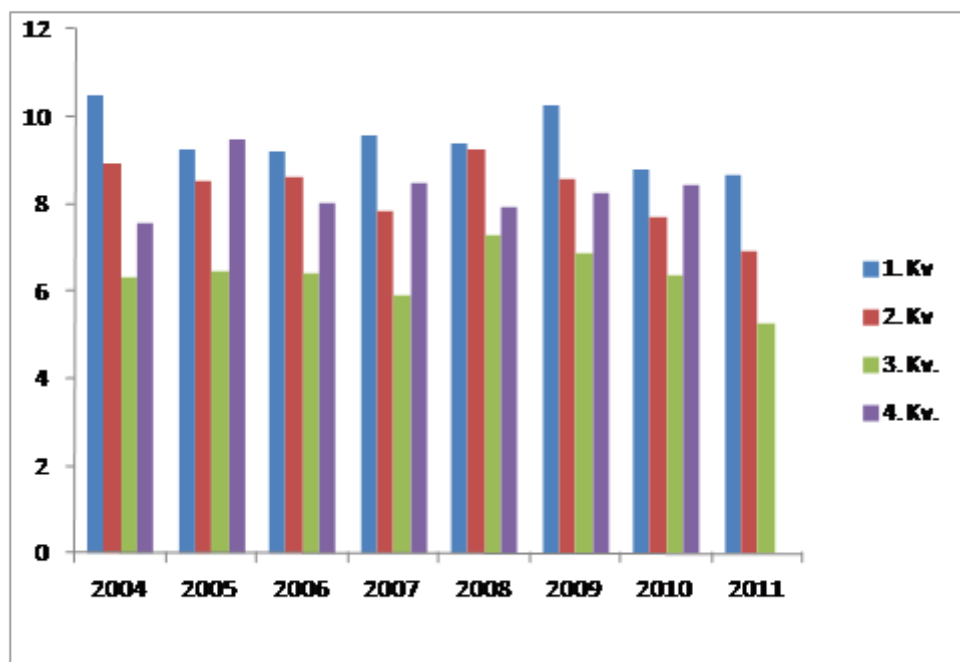
Grimstad kommune har en høy andel av kvinner, med totalt 79 prosent. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse er 73,4 prosent. Kvinner har et snitt på 70,3 prosent og menn 84,4 prosent. Gjennomsnittslønn etter andre kvartal er 388 397 kr. For kvinner 379 584 kr, og for menn 420 813 kr, når vi trekker ut ledergruppen. Gjennomsnittsalder på ansatte i Grimstad kommune er 46 år, variasjonene mellom kjønn og sektor er relativ liten.

Sykefraværsanalyse

Sykefraværet fortsetter den positive utviklingen. Fraværet hittil i år er nede på 7,04 prosent.

Det er verd å merke seg at vi etter all sannsynlighet kommer til å følge det mønsteret for sykefraværsutvikling gjennom året som gjelder på tvers av alle bransjer og sektorer i Norge. Med ny avtale med bedriftshelsetjenesten Salis AS på plass arbeider vi for å oppnå målene for sykefraværet i 2011.

Figuren viser utviklingen over de siste 7 årene fordelt på kvartaler.

Det er en gjennomgående nedgang i fravær fra 2010. Fraværet for 3 kv. 2011 er totalt 5,27 prosent mot 6,35 prosent i 3. kv. 2010.

Dialogplassen, arenaen for samtaler med sykemeldte arbeidstakere, ser ut til å virke etter hensikten. Det gjøres mye godt arbeid blant ledere, tillitsvalgte og selvfølgelig de sykemeldte selv for å få til en god tilrettelegging og en raskere tilbakeføring til arbeid.

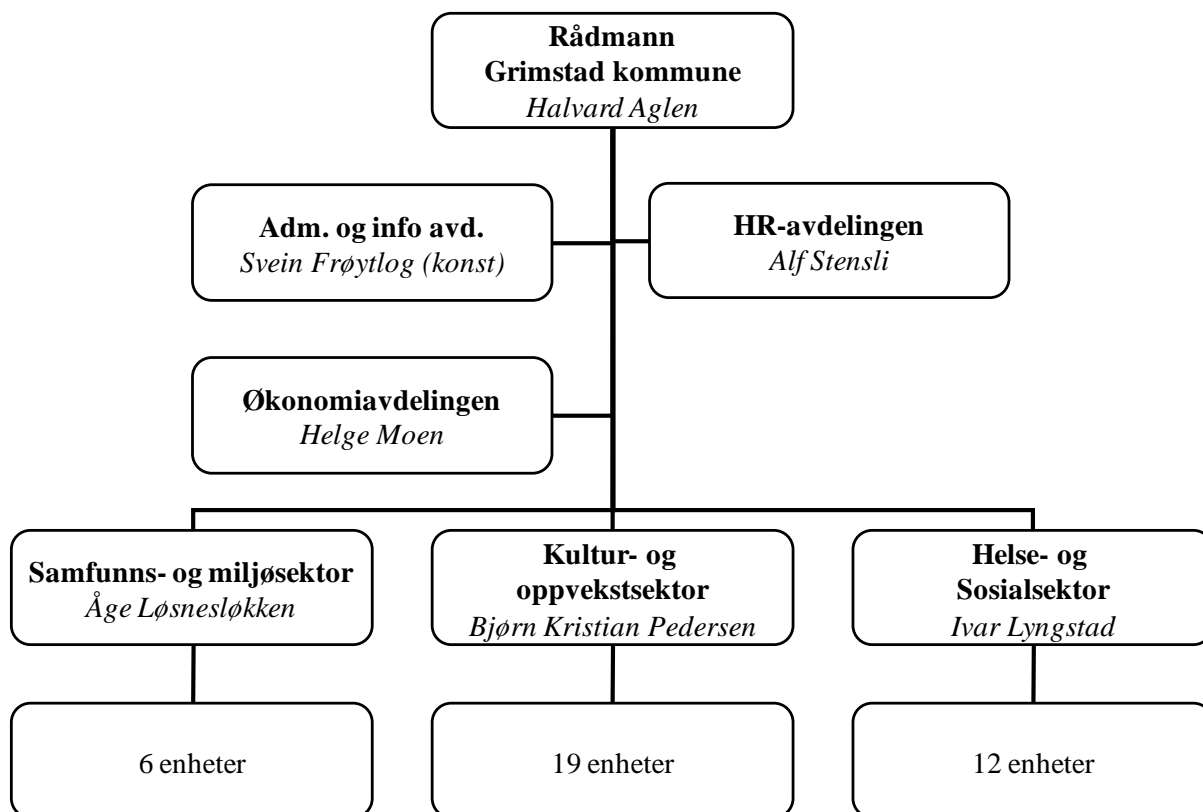
Sykefravær (hittil i år)	2011	2010	Endring i %	
1. kv	8,7 %	8,8 %	-1,1	Det er nå 18 enheter med sykefravær under 5,6 prosent, som er det langsiktige målet for kommunen. Dette er meget hyggelig, og verdt å lære av.
2. kv	6,9 %	7,7 %	-10,4	
3. kv	7,0 %	7,9 %	-11,3	

Støttefunksjonene har lavest fravær, men det få personer – slik at enkeltes fravær slår kraftig ut. Kultur- og oppvekstsektoren hadde under 6 prosent samlet sett, og det er meget gledelig. Med unntak av 4 skoler har alle skolene lavere sykefravær enn 5,6 prosent. Både Bibliotek og Kulturtjenesten har under 2 prosent fravær. Det er ingen av barnehagene som har over ti prosent sykefravær, og Grimstad barnehage har under 3 prosent sykefravær. Frivolltun skiller seg ut på en positiv måte sammen med Hjemmetjenesten Fevik med gjennomgående lavere fravær enn øvrige i pleie og omsorg. Ellers er det verd å nevne Sosial og barnevern, Kjøkkentjenesten og NAV som alle tre er under 5,6 prosent.

Det er kun 6 enheter med et sykefravær over 10 prosent. Dette er enheter det er spesielt viktig å støtte, for å bidra til et redusert fravær. Helse- og sosialsektoren har det høyeste fraværet. Det er innen Pleie- og omsorg, spesielt innen hjemmetjenestene og Feviktun vi finner det høyeste fraværet. Kultur- og oppvekst har høyest fravær på Langemyr skole og Frivoll skole.

8. Organisasjon

I dette kapitlet rapporterer vi organisatoriske endringer og konsekvenser, i tillegg forventet utvikling. Organisasjonskartet viser kommunens overordnede struktur, med sektorer og støtte-/stabsenheter.

Grimstad kommune har en desentralisert organisasjonsstruktur. Enhetslederne har en rolle med et helhetlig personal-, økonomi-, fag- og informasjonsansvar (PØFI). Enhetenes egenart og lokale utfordringer varierer, derfor varierer både organisering og delegering av oppgaver. Det er imidlertid forutsatt at kommunens organisasjon i meget stor grad skal være samordnet.

Det legges opp til en endring av Teknisk sektor, til Sektor for Samfunn og miljø. Sektoren vil fra nyttår 2012 omfatte totalt seks tjenesteenheter: Bygg- og Eiendomstjenesten, Kommunaltekniske tjenester, inklusiv Havn og VAR, Brann- og Feiertjenesten, Oppmålingstjenesten, Byggesaksenheten, Enhet for Plan, Landbruk og miljø. Endringen medførte ikke en økning i antall årsverk, men vil innebære klarere ansvarslinjer, mindre risiko for bypass, større åpenhet og ikke minst kortere rapporterings- og informasjonslinjer. I tillegg til tjenesteenhetene har Sektor for Samfunn og Miljø en mindre gruppe av spesialrådgivere plassert direkte under kommunalsjefen som arbeider med overordnet planlegging, samfunnsplanlegging, oppfølging av kommuneplanen, regional kontakt, næringsliv og eiendomsutvikling, utbyggingsavtaler med mer.

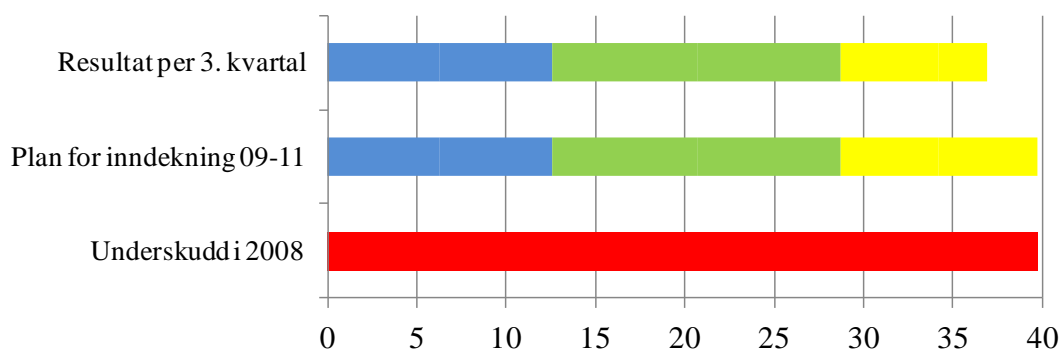
Støttefunksjonenes rolle er både å koordinere og gjennomføre utvikling og samordning av administrative styringssystemer og -rutiner på en god, effektiv og fremtidsrettet måte. Slik at vi blir gode på både utøvelse av ledelse, personellhåndtering, økonomistyring, informasjonsarbeid og dokumenthåndtering – for å bidra til kommunens effektive og produktive levering av tjenester til innbyggerne. Endringen til en Administrasjons- og informasjonsavdeling er et bidrag i den retningen.

9. ROBEK-status

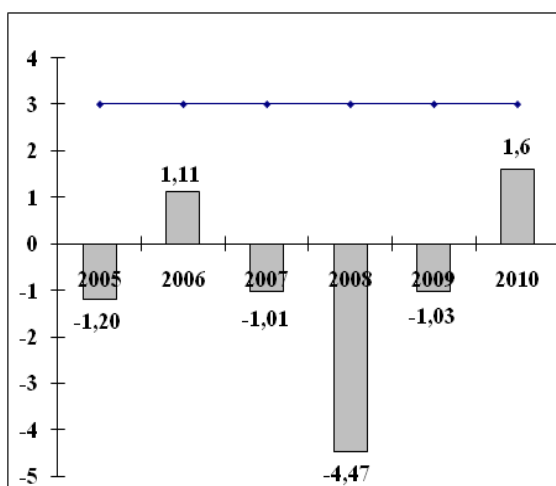
Som følge av Grimstad kommunes merforbruk i regnskapsåret 2008, ble kommunen oppført i KRDS ROBEK-register. I Handlingsplanen for 2011 – 2014 har kommunestyret vedtatt en plan for inndekning av resterende underskudd på kr. 11,0 mill. I budsjett 2011 er det forutsatt at hele underskuddet på 11,0 mill kroner inndekkes.

Resultat og resultatutvikling Tall i mill kroner	Regnskap			Sum 08-10	Budsjett	
	2008	2009	2010		2011	Rest
Selvfinansierende (VARF)	-12,3	+0,6	+11,7	0	0	0
Grimstad kommune drift	-27,4	+12,0	+4,4	-11,0	+11,0	0
Sum resultat	-39,7	+12,6	+16,1	-11,0	+11,0	0

I 2011 er det forventet en inndekning på 11,0 mill kroner. Ut i fra regnskapet og resultatet for 3. kvartal vil kommunen klarer denne inndekningen. Denne vurderingen baserer seg på denne kvartalsrapporten. Det vil si at per 3. kvartal 2011 har kommunen hentet inn 37,0 mill kroner av det regnskapsmessige merforbruket på 39,7 mill kroner fra 2008. Dette utgjør 93% av merforbruket fra 2008.

Tabellen over viser i rød søyle, underskuddet fra 2008 som må dekkes inn over 3 år. Øverste søyle viser at ”jobben” er 86% gjennomført og det per 2. kvartal 2011 er ”tilbakebetalt” mer enn 34 mill kroner av merforbruket fra 2008. Blått område viser innhenting 2009, grønn 2010 og gul 2011.

Selv om kommunen kommer ut av ROBEK-listen i løpet av 2012 som følge av regnskapsavslutningen for 2011, er ikke kommunen friskmeldt innenfor det økonomiske området. Grimstad kommune har ikke en sunn og bærekraftig økonomi før det er bygd opp et tilstrekkelig disposisjonsfond. Størrelsen på disposisjonsfondet er avhengig av kommunens struktur, men bør være på mer en 50 mill kroner. I kommuneplanen er det satt et årlig resultatmål på 3% av driftsinntektene i nettoresultatgrad. Dette utgjør 35 mill kroner årlig. Tabellen til venstre viser utviklingen i nettoresultatgrad fra 2005 til 2010. Kommunen må ha et robust disposisjonsfond for å tåle konjunktursvingninger og endringer uten at tjenestetilbudet skal endres uten planlegging. Det vil

ta tid å bygge opp et tilstrekkelig disposisjonsfond i Grimstad kommune.

10. Prosjekter

Handlingsprogrammet for 2011-2014 legger opp til et investeringsnivå på 487 mill kroner over 4 år. Dette er store prosjekter som har stor risiko i seg selv, og som vil ha stor betydning for kommunens drift i mange tiår framover. Det vurderes derfor som viktig å ha god kontroll over disse prosjektene fra foranalyse til ferdigstillelse og mottagelse i kommunens driftsorganisasjon.

Kommunen har på bakgrunn av dette utviklet et system og rutiner for prosjektstyring. Disse systemene bygger på kjente prosjektstyringsmetodikker og kommunens prosjektmanual som nylig er vedtatt. Dette anses som et trinn i en prosess der bevisstheten og statusen til prosjektstyring og prosjektarbeid blir mer framtreddende.

Under vises en samlet oversikt over det enkelte prosjekt sin status. I denne sammenheng rapporterer rådmannen de prosjekter som har en brutto kostnadsramme på mer enn 5 mill. kroner.

	Fevik skole	Omre Industripark	Landvik skole II	Landvik idrettsanlegg	Landviktun bo- og omsorgssenter	Landviktun 7 boliger	Myråsen ungdomsboliger	Kulturhuset - rehabilitering	Bibliotek - rehabilitering	Fjære barneskole - rehabilitering	Vann og avløpsinvesteringer	Havneinvesteringer
Mandat og omfang												
Avtaler												
Ressurser og kompetanse												
Fremdrift												
Økonomi												

- I henhold til plan og målsetninger, tiltak ikke nødvendig
- Ikke i henhold til plan, det er iverksatt tiltak for å nå målene
- Ikke i henhold til plan, mål nås ikke

Kommentarer til investeringsprosjekter innenfor Helse- og Sosial:

Landviktun(16) bo- og omsorgssenter og Landviktun 7 boliger (omsorgsboligene for mennesker med nedsatt funksjonsevne):

Administrasjonen arbeider videre med disse to prosjektene i samsvar med de vedtak som er gjort. Reguleringsplan for området er vedtatt. Solvang er overtatt av kommunen.

Det er inngått kontrakt med Wari Hus AS for Landviktun 7 boliger. Byggestart august/september 2011 og f+erdigstillelse i mai/juni 2012. Arbeidet går etter planen.

Husbanken har godkjent søknaden fra Grimstad kommune vedr. Landviktun 16 bo- og omsorgssenter, og det er innvilget inntil kr. 10,3 mill. i tilskudd. Anbudsutsendelse på Landviktun16 bo- og omsorgssenter ble foretatt 31. august 2011. Det har medgått noe ekstra timeforbruk av konsulenttjenester i utarbeidelsen av anbudsdokumenter til OPS. Evaluering og forhandlinger vil også gi mertimer i den forbindelse. Anbudet ble innrettet slik at tilbyderne både kunne velge OPS og/eller

totalentreprise. Rådmannen har vurdert en slik innretning hensiktsmessig for ikke å miste tid dersom det skulle vise seg at en OPS ikke skulle være interessant for markedet eller vise seg å være dyrere enn en totalentreprise. Fremdriften vil avhenge av hvilken løsning som gir det økonomisk mest gunstige tilbudet. Foreløpig framdriftsplan som ble fremlagt ved 2. kvartal ser slik ut:

02.09.2011 Anbudsutsendelse

26.10.2011 Anbudsfrist (45 dager)

Deretter følger evaluering, kvalitetssikring av tilbudene, forhandlinger, klagefrist mm.

19.01.2012 Forprosjektet starter opp

15.03.2012 Byggingen starter opp

13.03.2012 Overtakelse

Ved anbudsfristen 26.10.2011 var det kommet inn åtte tilbud. Blant tilbudene var det både OPS-løsninger og totalentrepriser. Tilbudene er nå under kvalitetssikring og evaluering.

Ungdomsboliger Myråsen:

Midlertidig delovertakelse av innvendig bygg skjedde 1. april 2011. Utvendige arbeider er ferdigstilt og forhandlinger om sluttoppgjør er i gang.

Kommentarer til investeringsprosjekter innenfor Kultur- og Oppvekst:

Landvik idrettanlegg:

Prosjektet omfatter Kunstgress på Landvik stadion og flerbrukshall på Landvik (ihht vedtak i KS sak 30/2010 pkt. 3 og KS sak 49/2010 pkt. 3).

Reguleringsplan for området ble behandlet i Teknisk utvalg 16. august. Planen er nå ute på høring og vil deretter komme tilbake for politisk behandling. Målsettingen er at planen kan behandles før jul.

Det rapporteres ”gult” på noen områder. Årsaken til dette er primært at administrasjonen i samsvar med KS-vedtak, skal komme tilbake til kommunestyret mht. valg av utbyggingsmåte.

Samtaler med grunneiere og aktører som er påvirket av planen og prosjektene, er i gang, men en har foreløpig ikke konkludert ved valg av utbyggingsmåte.

Flerbrukshall er i budsjett 2011 og handlingsprogram 2011-2014 finansiert med kr. 24,2 mill. (kr. 4,2 mill i 2001 og kr. 20 mill i 2012).

Kunstgressbanen er i budsjett 2011 finansiert med kr. 4,6 mill.

Landvik skole

Prosjektet omfatter tilbygg og atrium. Tilbygget er i rute, og byggeperioden er beregnet til mars 2011 til febr/mars 2012.

Anbudsrunder på atriets viste at prosjektet ville bli over 60% dyrere enn budsjettet. Konkurransen ble derfor avlyst i denne omgang.

Fevik skole:

Status for prosjektet Fevik skole rapporteres til hvert møte i Kommunestyret.

I Handlingsprogram 2011 er kostnadene i prosjektet fordelt slik: 4,3 mill (2011), 77,8 mill (2012), 83,8 mill (2013).

Kommunestyret gjorde 25.10.2010 vedtak om at Fevik skole skal bygges som 1-10 skole innenfor budsjettrammen på kr. 170 mill. (Romfunksjonsprogrammet, som grunnlag for videre arbeid med utbygging av skolen, ble vedtatt i KS 21.01.2011).

Prekvalifisering av tilbydere til konkurranse om totalentreprise ble utsendt i desember 2010. Det innkom åtte søknader hvorav fem ble prekvalifisert. To av dem som ikke ble med videre, påklagde beslutningen. Etter at eksternt kompetanse hadde gjennomgått prekvalifiseringen, ble kommunen anbefalt å gjennomgå evalueringen på nytt for å rette opp faktiske feil. Dette arbeidet ble gjennomført pr. 13. mai 2011. Ved gjennomgangen fremkom det noen feil som ble rettet opp. Deretter kom det inn én klage til Grimstad kommune. Denne ble avvist.

Reguleringsplan for området ble lagt frem i Teknisk utvalg 12. april, og med små tillegg i planbeskrivelsen, ble den lagt ut for offentlig ettersyn. Fylkeskommunen ba om utsatt høringsfrist mht. fredede kulturminner i området. Det er avholdt avklaringsmøter med Fylkeskommunen i august. Reguleringsplanen legges fram for 2. gangs behandling i november 2011.

Innkomne anbud blir pt. gjennomgått. Resultatet av anbudsrunder vil foreligge medio november.

Fjære barneskole

Fjære barneskole ble behandlet som egen sak i kommunestyret 13. September 2010. Kommunestyret bevilget midler til utbedring av ventilasjonsanlegg og branntekniske tiltak, og ba om at arbeidet måtte bli gjennomført snarest mulig.

I 1. kvartalsrapport ble det rapportert gult på fremdrift fordi arbeidet fortsatt var pågående, og en så det hensiktsmessig å avvente noen avsluttende arbeider (for eksempel legging av himling i gang) til etter skoleslutt. Arbeidet er nå avsluttet.

Kulturhus og bibliotek

På Kulturhuset er arbeidet i hovedsak slutført, men en har valgt å utsette innkjøp av nye stoler. Totalt sett holder en seg innenfor kostnadsrammen.

Biblioteket er antatt fullført i løpet av sommeren. Totalt sett holder en seg innenfor kostnadsrammen.

Kommentarer til investeringsprosjekter - selvfinansierende tjenester og havneområdet:

Alle større prosjekter innenfor VAR-området er meldt å være i rute. Tre mindre prosjekter vil ferdigstilles i 2012.

Kommentarer til Omre Industripark:

Samlede utgifter til nytt kryss, grunnverv og prosesskostnader utgjør ca 44 mill kr. I tillegg må det påregnes kostnader i forbindelse med konkurranse om privat utbyggingsavtale. Det ble foretatt en budsjettregulering for 2010, slik at behovet for kommunens bevilgning i 2011 på 10 mill kr bortfalt. Alle kostnader skal heretter dekkes av privat utvikler, inklusive kommunens forpliktelser til framføring av VA til rasteplass i 2011. Forslag til konkurransevilkår ble lagt fram for formannskapet 18.11.10. Konkurranse om privat utvikling ble lyst ut februar 2011. Forhandlinger med tilbydere pågår. Prosjektets risiko er knyttet til private aktørers interesse for området og til vilkår i bygge- og anleggskonsesjonen. I avtalen vil kommunens kostnader til kryss og grunnverv refunderes i et langsiktig perspektiv, etter hvert som tomter selges. Endelig kontrakt skal godkjennes av formannskapet.

IKT:

Felles IKT-forvaltning: Det er opprettet felles forvaltningsorganisasjon for IKT Agders eiere. Forvaltningsorganisasjonen hovedoppgave er å samordne løsninger for å sikre en stabil og rasjonell drift innenfor IKT Agders infrastruktur for IKT. En gruppe sammensatt av kommuneledere fra overordnet nivå utgjør ledelsen for felles forvaltningsorganisasjon. Videre består organisasjonen av en koordinerende arbeidsgruppe som har et mer operativt ansvar, og av faggrupper for sentrale fagområder som sak/arkiv, økonomi, portalløsninger med mer. Økonomi for forvaltningsorganisasjonen inngår i daglig drift.

Felles IKT-prosjekt: Felles IKT-prosjekt ble avsluttet 2010, men enkelte prosesser er videreført som nye prosjekt. Dette går i hovedsak på løsninger for elektroniske tjenester i portal. Noen av disse er allerede ferdigstilt, og noen blir ferdige i løpet av 2011. Prosjekt som pågår nå er løsninger for integrasjoner mellom fagsystem og økonomisystem, samt webløsninger for: skjema, politikksider, ansettelse, skoleskyss, mine eiendommer, meldinger m.v. Flere av prosjektene er forsinket i forhold til fremdriftsplan på grunn av tekniske avklaringer og intern ressurstilgang.

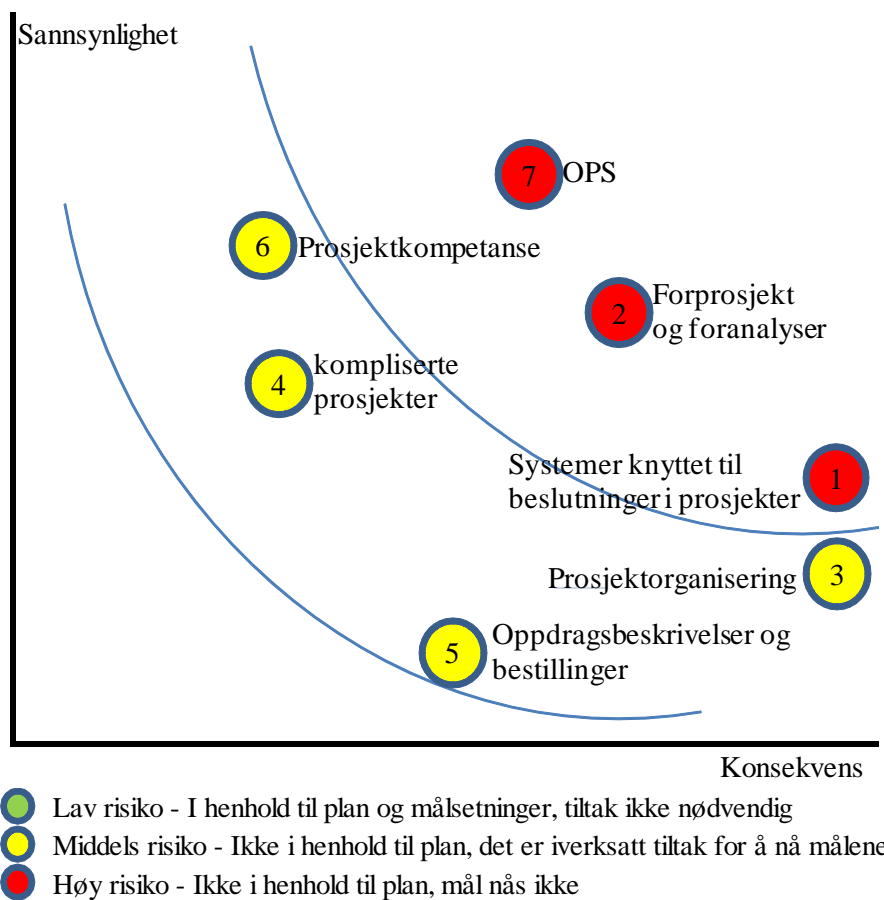
Interne IKT-prosjekt: I Grimstad kommune pågår noen mindre interne IKT-prosjekt vedtatt i budsjett for 2011. Noen av disse er allerede ferdigstilt og i drift, som webløsning for søknad om SFO-plass. Videre pågår omlegging av tekniske løsninger for helse- og sosialsektor, inkl. utskifting av PC-er/utstyr for ansatte. Det arbeides også med å sikre datanett i tråd med retningslinjer fra datatilsynet, IKT-løsninger for nytt kommunestyre samt innføring av e-faktura. Interne prosjekt er i rute.

11. Prosjektrisiko

Hensikten med risikostyring av prosjekter er å sikre bedre og mer effektiv prosjektgjennomføring. Dette for å prioritere ressursene riktig, og bidra til økt verdiskapning og gode prosjektresultater. Dette gjøres ved blant annet å holde oversikt- og identifisere risikoområder som er kritiske. Øke innsikten om risiko i hele organisasjonen er også et mål som har betydning for hvordan risikobildet håndteres totalt sett.

I første omgang etableres det et enkelt opplegg knyttet til risikorapportering i det enkelte prosjekt. Prosjektleder har totalansvaret for rapporteringen. På bakgrunn av dette gjør Rådmannen en overordnet risikovurdering som er presentert i risikomatrisen under. Dette baseres på en vurdering av overordnede risiko elementer med konsekvenser og sannsynlighet.

Risikomatrise:

Forklaringer og tiltak til risikoelementene over:

1. Kommunen har noen svakheter i beslutningssystemene knyttet til endringer i prosjektene. Dette gjelder både for politisk nivå, kommunens ledelse og i selve prosjektet.

Tiltak: Forbedre beslutningsgrunnlaget, spesielt i politiske saker.
Innføre og konkretisere prosjektmanualen som er vedtatt.

2. Enkelte prosjekter er for dårlig beskrevet, dokumentert og prosjektert.

Tiltak: Øke forståelsen i kommunen for at kompliserte prosjekter krever mer tid til planlegging og analyse.
Bedre prosjektmetodikken og stille krav til innholdet i forprosjektene, før beslutning.

3. Flere av prosjektene har ingen god styringsstruktur.

Tiltak: Etablere gode styringsgrupper og prosjektgrupper som er godt sammensatt.
Økt fokus på prosjektledelse og prosjektorganisering.

4. Kommunen har i dag flere store, kompliserte prosjekter. Dette fører til økt kompleksitet i prosjektgjennomføringen som kan gi seg utslag i forsinkelser og økte prosjektutgifter.

Tiltak: Mer bevisst holdning i forhold til å dele opp prosjekter i nye hovedprosjekter og delprosjekter.

5. Prosjektbestillingene må bli mer presise. Dette for å endre fokus fra oppdragsklargjøring til prosjektleveranse.

Tiltak: Klarere krav til innholdet i mandater og oppdragsbeskrivelser.

6. Kommunen har samlet sett lav prosjektkompetanse. Det er relativt sett få personer i kommunen som har prosjektledererfaring.

Tiltak: Tilby prosjektlederopplæring til egne ansatte
Fokus på prosjektkompetanse ved nyrekruttering

7. Kommunen har nå etablert et OPS prosjekt for utbygging av Landviktun bo- og omsorgssenter. Dette er et forsøksprosjekt for Grimstad kommune. Kommunen har liten kompetanse på denne type anskaffelser og det er en risiko sammen med høye investerings og driftskostnader

Tiltak: Innhente kompetanse og erfaringer fra OPS-prosjekter

12. Justering av investeringsbevilgningene

Som et ledd i prosjektstyringen og for å få bedre investerings oversikt i 2011 og 2012, ønsker rådmannen å justere investeringsrammene ned for 2011. Dette fordi er der prosjekter som har hatt et mindre forbruk, eller ikke kommet i gang som planlagt.

Effekten av å gjøre disse korreksjonene er at investeringsregnskapet for 2011 henger bedre sammen med rådmannens forslag til Budsjett og Handlingsprogram. I praksis betyr disse justeringene at ubrukte investeringsmidler avskaffes, ved at budsjettet reduseres til det estimerte nivået ved utgangen av 2011. Det forventes da mindre budsjettavvik ved årsslutt. Fordelen er at bevilgningen og det faktiske investeringsnivået i 2012 samsvarer med bevilgningen som kommunestyre fastsetter i budsjettsaken.

Det er 15 prosjekter med et budsjett på 78,0 mill kroner som korrigeres ned til 31,0 mill kroner. Investeringsrammen nedjusteres med 47,0 mill kroner for 2011. Dette benyttes til å nedjustere finansieringskilden som i stor grad vil være lån.

Prosjekt nummer	Prosjektnavn (Tall	Total-ramme	Budsjett 2011	Regnskap 2011 *)	Reversering 2011
69707	Landvik bo og omsorgsenter	30 500	15 200	1 400	-13 800
69718	6 omsorgsboliger PU, Landviktun	16 000	8 600	6 200	-2 400
69722	Rehabilitering Langemyr skole	13 000	3 000		-3 000
69071	Fevik skole - skolepakke 2	170 500	4 300	3 220	-1 080
69077	Landvik skole - økt skolekapasitet	32 400	30 500	17 700	-12 800
69078	Flerbrukshall på Landvik	24 600	4 200	850	-3 350
6961003	Nødstrøm til sykehjem	1 200	1 200	200	-1 000
6981001	Landvik kunstgressbane	4 600	4 600	50	-4 550
6851001	Trafikksikkerhetstiltak	7 880	1 280	930	-350
6851003	Fornye brygge Torskeholmen øst	300	300	150	-150
6851004	Utvidelse av park.plass Holvika småbåthavn	1 600	1 600	100	-1 500
6851005	Rehabilitering av kai på Torskeholmen	3 500	1 500		-1 500
Reversering av budsjettert ramme:					-45 480

*) Estimert regnskapstall for 2011

Prosjekt nummer	Prosjektnavn (Tall i 1000)	Total Ramme	Budsjett 2011	Regnskap 2011 *)	Reversering 2011
6801102	Bytte CO sensorere Groos Renseanlegg	250	250		-250
6801103	Ristgodshåndtering Groos Renseanlegg	600	600		-600
6801104	Moåsen - trykkforsterker	850	850	150	-700
Reversering av budsjettert ramme:					-1 550

*) Estimert regnskapstall for 2011

13. Tema: Tilstanden på kommunale bygg

Kommunen har store bygningsmasser for å ivareta de kommunale oppgavene. Bruksverdien og anskaffelseskostnadene er store. Grimstad kommune har i dag 120 000,- kvm bygningsmasse, av disse utgjør:

- Skoler ca 36000 kvm
- Barnhager ca 3100 kvm
- Sykehjem ca 16500 kvm
- Øvrige ca 64000 kvm

Grimstad kommune leier i tillegg ca 7000 kvm bygg.

For å ha oversikt og prioritere riktig har Bygg – og eiendomstjenesten utarbeidet tilstandsrapporter på alle kommunens bygninger. I denne sammenheng vil en legge fram et kortfattet bilde av situasjonen. Tabellen under og oversikten viser den generelle tilstanden klassifisert fra 1 til 3 (1 = Helt i orden 2 = merknad 3 = Avvik/mangler). Arbeidet er basert på visuell vurdering.

1 = Helt i orden 2 = merknad 3 = Avvik/mangler				
Bygningstyper	Bygning Utvendig	Bygning Innvendig	Teknisk	Brann
Administrasjonsbygg				
Rådhuset	2	2	3	3
Brannstasjonen	1	1	1	1
Industrihuset	1	1	2	1
Oppvekst og undervisning				
Fevik skole				
Fjære barneskole	2	2	2	2
Jappa skole	1	1	1	1
Frivoll skole	2	1	2	1
Landvik sentralskole(gammel del)	3	2	2	2
Landvik sentralskole(ny del)	1	1	1	1
Holvika B- skole	2	1	2	1
Eide skole	1	1	2	2
Fjære ungdomsskole	1	1	1	1
Grimstad ungdomsskole	1	1	1	1
Holvika ungdomsskole	2	2	2	1
Grimstad barnehage	1	1	2	1
Hausland barnehage	2	2	2	2
Storgaten barnehage	3	2	3	3
Eide barnehage	1	1	1	1
Tønnevoldskogen barnehage	2	1	1	1
Helse - og sosial				
Berge gård senter	3	3	3	2
Bergetun Storgata 89	2	3	1	2
Bergetun Storgata 87	3	3	1	2
Grimstad sykehjem	2	2	3	1
GROM	2	1	1	1
Feviktun	2	1	1	2

Administrasjonsbygg:

Rådhuset:

Adresse: Arendalsveien 23

Byggeår: 1978

Oppussinger/ tilbygg: 1998 ny etasje sørfløy, 2008 nytt nødstrømsaggregat, 2009 nye vinduer

Bygg utvendig: Stort sett ok, mursteins skall trekker fukt, bør impregneres evt. fuges om, tak over formannskapssal og glassfelt bør byttes

Bygg innvendig: Himlinger i korridorer bør byttes ut, belegg på gulv er slitt, bygget trenger generell oppussing

Teknisk: VVB bør byttes, merknad på el fordeling 1. etg og u. etg fyrrom, ventilasjon litt gjenstående arbeid, heis må byttes, brannalarm må skiftes

Brannteknisk: Nåværende løsning for trapperom tilfredsstillende ikke brannkrav, diverse mangler

Egnethet: OK

Vurdering: Bygget bør oppgraderes de nærmeste årene

Brannstasjonen:

Adresse: Arendalsveien 26B

Byggeår: 1949

Oppussinger/ tilbygg: 2006 tilbygg for ambulansetjenesten, 2008/2009 utvendige fasader

Bygg utvendig: OK, gjenstår noen vinduer

Bygg innvendig: OK, gulv i garderobeanlegg for brann bør skiftes ut

Teknisk: Bør vurdere nytt ventilasjonsanlegg i trimrom

Brannteknisk: OK

Egnethet: OK

Vurdering: Bygget fungerer greit til sitt bruk

Industrihuset:

Adresse: Arendalsveien 26B

Byggeår: 1970

Oppussinger/ tilbygg: 2006 tilbygg

Bygg utvendig: OK

Bygg innvendig: OK

Teknisk: Merknad på el fordeling i verksteder og at hovedtavle på loftet bør byttes

Brannteknisk: Ok

Egnethet: OK

Vurdering: Bygget fungerer greit til sitt bruk

Skolebygg:

Fjære barneskole m/ paviljong og ”gymsal”:

Adresse: Bringsværveien 7

Byggeår: 1957

Oppussinger/ tilbygg: 1997 paviljong SFO, 2004 tilbygg gymsal, 2009 tilbygg paviljong SFO

Bygg utvendig: Yttervegger trekker fukt, vinduer bør skiftes og yttervegg bør etterisoleres

Bygg innvendig: Vegger bør males spesielt i korridorer, noe gulvbelegg bør byttes

Teknisk: OK, merknader på VVB og el underfordelinger i korridorer samt driftsfeil paviljong

Brannteknisk: OK, merknad på ”gymsal”

Egnethet: OK

Vurdering: Stor ENØK- og innemiljø gevinst ved å etterisolere yttervegger og bytting av vinduer

Jappa skole:

Adresse: Frivoldveien 44

Byggeår: 2000

Oppussinger/ tilbygg:

Bygg utvendig: OK

Bygg innvendig: OK

Teknisk: OK, merknader på tyverialarm evt. montasje av ARX

Brannteknisk: OK

Egnethet: OK

Vurdering: Nytt bygg med kun normal slitasje

Frivoll skole:

Adresse: Opplandsveien 65

Byggeår: 1852

Oppussinger/ tilbygg: 1982 tilbygg mellombygg, 1990 gymsal, 2000 paviljong, 2000, oppussing innvendig

Bygg utvendig: Vinduer i mellombygg må skiftes ut, noe beslag bør etter hvert skiftes ut.

Bygg innvendig: OK

Teknisk: OK, merknader på el fordelinger i kjeller og ventilasjon i gymsal

Brannteknisk: OK

Egnethet: OK

Vurdering: Stor ENØK- og innemiljø gevinst i mellombygg ved bytting av vinduer

Landvik sentralskole gammel del:

Adresse: Gjørbrøndsveien 250

Byggeår: 1962

Oppussinger/ tilbygg: 1982 renovert/ tilbygg, 1990 gymsal, 1996/1999 oppussing diverse baser

Bygg utvendig: Takrenner og Sarnafiltak bør skiftes, bygget må males, vinduer og dører bør skiftes

Bygg innvendig: Fuktproblemer, korridorer bør males, gamle tredører bør skiftes, gulvbelegg må skiftes

Teknisk: El varmestyring og ventilasjon må oppgraderes

Brannteknisk: En del merknader bygningsmessig

Egnethet: OK

Vurdering: Bygget bør erstattes innen få år.

Landvik sentralskole ny del:

Adresse: Gjørbrøndsveien 250

Byggeår: 2009

Oppussinger/ tilbygg: 2011 bygging av ny fløy pågår

Bygg utvendig: OK

Bygg innvendig: OK

Teknisk: OK

Brannteknisk: OK

Egnethet: OK

Vurdering: OK

Holvika barneskole m/ 2 stk paviljonger:

Adresse: Terje Løvås vei 123

Byggeår: 1982

Oppussinger/ tilbygg: 1999 paviljonger, 2000 oppussing innvendig

Bygg utvendig: Vinduer bør skiftes ut, trekledning bør males, fuger i elementer

Bygg innvendig: OK

Teknisk: Merknader på el varmestyring, gammelt aggregat i hovedbygg og dimensjoner på ventilasjonsrør, brannsentral har feil som ikke kan rettes, tyverialarm kan ikke styres heller ikke i soner

Brannteknisk: OK

Egnethet: OK

Vurdering: Enøk gevinst ved å bytte vinduer på hovedbygg

Eide skole m/ paviljong:

Adresse: Johan Markussens vei 90

Byggeår: 1993

Oppussinger/ tilbygg: 2000 paviljong, 2009 tilbygg sløydosal

Bygg utvendig: OK

Bygg innvendig: OK

Teknisk: Mangler SD anlegg

Brannteknisk: Ok, merknad på rømningsvei i gymsal

Egnethet: OK

Vurdering: OK, bygget fungerer fint

Fjære u. skole:

Adresse: Bringsværveien 7 og 11

Byggeår: 1968

Oppussinger/ tilbygg: 2003 totalrenovert etter brann

Bygg utvendig: OK, lekkasje i glassbyggerstein, trekledning og grunnmur bør snart behandles

Bygg innvendig: OK, normal slitasje

Teknisk: OK, merknad på varmen i nordfløy og høy belastning på releer til lysstyring

Brannteknisk: OK

Egnethet: OK

Vurdering: OK, bygget fungerer fint

Grimstad ungdomsskole, ikke svømmehall:

Adresse: Levermyrveien 34

Byggeår: 1967

Oppussinger/ tilbygg: 2008 totalrenovert

Bygg utvendig: OK

Bygg innvendig: OK

Teknisk: OK, merknad på glykolgjenvinner til mat og helse

Brannteknisk: OK

Egnethet: OK

Vurdering: OK, bygget fungerer greit men trenger flere klasserom

Holvika ungdomsskole

Adresse: Terje Løvås vei 121

Byggeår: 1983

Oppussinger/ tilbygg: 2005 renover

Bygg utvendig: OK, vinduer er fra 1983 bør etter hvert skiftes ut, trekledning må males

Bygg innvendig: OK normal slitasje, vegger i korridorer bør males.

Teknisk: OK, merknad på ventil som veksler mellom olje og elkjel, hovedstiger, styring for soner i kombinasjon av firkantkanaler gjør at ventilasjonen er strupet til 80% og det oppleves dårlig luft

Brannteknisk: OK

Egnethet: OK

Vurdering: Enøk gevinst ved å bytte vinduer på hovedbygg

Barnehager:

Grimstad barnehage:

Adresse: Føreidsgate 20

Byggeår: 1970

Oppussinger/ tilbygg:

Bygg utvendig: OK

Bygg innvendig: OK

Teknisk: Merknader på el kurser som er overbelastet og trenger større inntak, gammelt og lite ventilasjonsanlegg som ikke har stort nok inntak for å betjene anlegget vinterstid

Brannteknisk: OK

Egnethet: OK

Vurdering: OK, bygget fungerer fint

Hausland barnehage:

Adresse: Østre Moåsen 11

Byggeår: 1995

Oppussinger/ tilbygg: Gjentatte ombygginger siste 10 år

Bygg utvendig: OK, trenger maling spesielt den eldste del

Bygg innvendig: OK, avdelingskjøkken og baderomsinnredninger bør skiftes ut, noen smågulv mangler beleg

Teknisk: Merknader på nattsenkning og at ventilasjonsanlegg bråker. 2 varmpumper benyttes som kjøling

Brannteknisk: OK, vindu i trapperom må byttes til vindu med brannklasse

Egnethet: OK

Vurdering: OK, bygget fungerer fint

Storgaten barnehage:

Adresse: Storgaten 46

Byggeår: 1920

Oppussinger/ tilbygg:

Bygg utvendig: Det foreligger egen rapport

Bygg innvendig: Det foreligger egen rapport

Teknisk: Det foreligger egen rapport

Brannteknisk: Det foreligger egen rapport

Egnethet: Ikke egnet

Vurdering: Det foreligger egen rapport

Eide barnehage:

Adresse: Jovardeveien 40

Byggeår: 1996
Oppussinger/ tilbygg:
Bygg utvendig: OK
Bygg innvendig: OK
Teknisk: OK
Brannteknisk: OK
Egnethet: OK
Vurdering: OK, bygget fungerer fint

Tønnevoldskogen barnehage:

Adresse: Televeien 8
Byggeår: 1990
Oppussinger/ tilbygg: 2008 oppussing
Bygg utvendig: OK, bygget trenger maling og vedlikehold på vinduer og dører
Bygg innvendig: OK
Teknisk: Merknader på nattsenkning og mangel på et par lavtemp. panelovner
Brannteknisk: OK
Egnethet: OK
Vurdering: OK, bygget fungerer fint

Helse og sosial:

Berge gård Senter:

Adresse: Tønnevoldsgate 19
Byggeår: 1985
Oppussinger/ tilbygg: 2000 tilbygg 19C
Bygg utvendig: Noe råte på kledning/ belistning som må skiftes ut, bygget må males, verandadører og vinduer trenger vedlikehold og utskiftinger
Bygg innvendig: Kjøkkenen 26 år gammelt modent for utskifting, himlinger og gulv i korridorer må skiftes ut
Teknisk: Merknad på gammel VVB og shuntventiler, fyrrom må isoleres. El tekniske underfordelinger må oppgraderes, sees i sammenheng med SD anlegg, kjøkkenavtrekk er dårlig, anlegget på rehab bør byttes
Brannteknisk: Merknader på dører i fellesarealer og ladestasjon for elbiler
Egnethet: OK
Vurdering: OK, bygget fungerer fint men trenger oppgradering

Bergetun Storgaten 89:

Adresse: Storgaten 89
Byggeår: 1987
Oppussinger/ tilbygg: Ny kledning 2010
Bygg utvendig: OK, vinduer og dører trenger vedlikehold
Bygg innvendig: Stor slitasje spesielt i korridorer, trenger vedlikehold
Teknisk: OK
Brannteknisk: Merknader på dører i fellesarealer og ladestasjon for elbiler
Egnethet: OK
Vurdering: OK, bygget fungerer fint

Bergetun Storgaten 87:

Adresse: Storgaten 87

Byggeår: 1987

Oppussinger/ tilbygg: Ingen

Bygg utvendig: Råte i kledning, bygget trenger maling, vinduer og dører trenger vedlikehold/ utskiftinger

Bygg innvendig: Stor slitasje spesielt i korridorer, trenger vedlikehold

Teknisk: OK

Brannteknisk: Merknader på dører i fellesarealer og ladestasjon for elbiler

Egnethet: OK

Vurdering: OK, bygget fungerer fint

Grimstad sykehjem:

Adresse: Dybedalsveien 15

Byggeår: 1976

Oppussinger/ tilbygg: Ombygging kjøkken 2001, 2003 totalrenovering

Bygg utvendig: OK, overbygg over rampe må tekkes om, royalimpregnert kledning trenger behandling,

Bygg innvendig: Fukt i vegg i kontorfløy trekker fukt, skjøter i gulvbelegg må repareres

Teknisk: Merknader på gamle vannrør som trenger ettersyn/utskiftinger, gammelt ventilasjonsanlegg, mangler SD styring, ventilasjonen på kjøkken har ikke varmegjenvinner, nødlis mangler i deler av bygget medfører feilalarmer.

Brannteknisk: OK

Egnethet: OK

Vurdering: OK, bygget fungerer fint

GROM:

Adresse: Dybedalsveien 17

Byggeår: 2001

Oppussinger/ tilbygg: Ingen

Bygg utvendig: OK, royalimpregnert kledning trenger behandling, takrenner bør byttes

Bygg innvendig: Normal slitasje

Teknisk: Merknader på for liten el kabel til ventilasjon, løses ved SD styring

Brannteknisk: OK

Egnethet: OK

Vurdering: OK, bygget fungerer fint

Feviktun:

Adresse: Ranvigveien 5

Byggeår: 2001

Oppussinger/ tilbygg: Ingen

Bygg utvendig: Takrenner må skiftes, fare for lekkasje i Sarnafiltak, royalimp. kledning trenger behandling

Bygg innvendig: OK, normal slitasje

Teknisk: OK

Brannteknisk: Merknader på bredde på rømningsdør

Egnethet: Ok

Vurdering: OK, bygget fungerer fint

14. Tema: Å lære av hverandre i skolen

I Grimstadskolen ønsker vi å vektlegge at vi skal lære av hverandre. Når en skole, en rektor eller enkeltlærere og miljøarbeidere lykkes i arbeidet skal andre få vite *hvorfor* de lykkes. Gjøres det noe som også kan fungere på andre skoler og i annerledes settinger, eller er det slik at det er personavhengig og ikke kan overføres? Svaret vårt er både og, men vi har som mål at det gode skal vises frem, og det skal gis anerkjennelse og oppmuntring slik at en hele tiden strekker seg for å yte enda mer.

I Grimstadskolen har vi flere slike eksempler, noen av dem beskrives noen av dem. Helt sikkert er det slik at skoleeier ikke kjenner til alt det fine som skjer. Vi ønsker derfor å oppmuntre til å få frem de gode eksemplene og være stolt av dem. En god skole verdsetter kontinuerlig utvikling og nytenkning. Den enkelte får en mer meningsfylt hverdag og skolen som organisasjon står sterkere. I K- sak80/11 ble det vedtatt mål for Grimstadskolen. Mål nr 11 lyder slik: ”Skolene i Grimstad lærer systematisk av hverandre og samordner undervisning og fagutvikling på enkelte områder.”

Skoleeier har ansvar for å legge forholdene til rette for en slik utvikling. Det er flere måter å vise frem gode eksempler på og lære av dem.

Vi skal her trekke frem noen områder:

Ressurspersoner på områder i Kommunal tiltaksplan for kompetanseutvikling i skolen

Gjennom Kommunal tiltaksplan for kompetanseutvikling i skolen ønsker vi å bruke og synliggjøre de ressurser som kommunen har i egne ansatte som foredragsholdere. Dette betyr at når det finnes relevant kompetanse i kommunen skal vi oppmuntre lærere, rektorer og miljøarbeidere til å dele kunnskap, holde kurs og veiledning for andre.

Etterutdanning/intern skolering i matematikk gjennomføres av rektor Svein Pedersen og lærer Trygve Songe. Flere lærere fra Langemyr har samlinger med tema som spenner fra IKT og spesialundervisning til sosialkompetanse.

Prosjektet Marte Meo

Forskning viser at gode læringsmiljø etableres av lærere som har gode relasjoner til elevene og som igjen har gode relasjoner til medelever. Dette sammen med evne til å lede klasser, ha faglig fokus og forventninger til læring kan være avgjørende for om en elev oppnår gode resultater. Kvaliteten i det menneskelige møtet mellom lærer og elev som uttrykker et grunnleggende positivt elevsyn er limet i læringsarbeidet i skolen.

Å få til en pedagogisk refleksjon rundt egen rolle er selve kjernen i det arbeidet som lærere ved Langemyr skole har utdannet seg i og introdusert for alle skolene i kommunen.

Prosjektet ”*Utvikling av relasjonskompetanse i skolen. Marte Meo som redskap*” er gjennomført med veiledere fra Langemyr skole gjennom et fireårig prosjekt. Gjennom filming og veiledning har lærernes viktige posisjon og relasjonens betydning for elevens læringsutbytte og utvikling blitt belyst. Tilbudet om veiledning og mulighet for refleksjon er gitt til alle lærerne i kommunen. Tre ungdomsskoler og syv barneskoler har vært med (127 personer)

Organisering av miljøteam

Miljøteamet ved Grimstad ungdomsskole har ansvarsområder og en organisering som tar i bruk den enkelte miljøarbeiders kompetanse, evne og interesser. Organiseringen gjør at teammedlemmene kan arbeide selvstendig og organiseres slik at deres samlede kompetanse kommer flest mulig elever til nytte til enhver tid.

Teamet har sosiallærer, spesialpedagogisk koordinator og ledelse i ryggen. Teamet har faste miljøteammøter og deltar på trinnmøter på lik linje med lærere.

Arbeidsoppgavene er innenfor et bredt spekter; elever med tilpasset opplæring, samarbeid med andre etater, overgangsmøter, deltar i ansvarsgrupper, arbeid mot mobbing, adferdsrettet arbeid, samarbeid med foresatte og i henhold til elever som har vedtak om spesialundervisning hvor timer med miljøpersonell er en del av vedtaket.

Miljøteamet organiserer sosiale aktiviteter som ”åpen skole”, band, bowling og grilltur o.l. Teamkoordinator har ansvar for teamets medlemmer og arbeidsfordeling. Skolen opplyser om at erfaringer med denne organiseringen gjør at adferdsproblemene er redusert, hærverk er minsket og der er gode tilbakemeldinger fra foreldre, barnevern, PP tjenesten og politi. Andre skoler i Grimstad planlegger nå sine miljøteam etter Grimstad ungdomsskoles modell.

Nasjonale prøver og motivering for å jobbe med utvikling av leseopplæringen

Det primære formålet med nasjonale prøver er å vurdere i hvilken grad skolen lykkes med å utvikle elevenes grunnleggende ferdigheter. Resultatene fra prøvene skal brukes som grunnlag for kvalitetsutvikling på skolen, hos skoleeier og styrke skolens arbeide med tilpasset opplæring. Kommunestyret har i forbindelse med økonomirapporten for 2. kvartal fått kjennskap til hvordan Jappa skole har hatt en bevisst bruk av resultatene inn i det daglige læringsarbeidet. Flere skoler i Grimstad ønsker nå å lære av det arbeidet som Jappa skole har gjort, og har bedt lærerne Hilde Sagedal Paulsen og Vivian Christoffersen om å informere og dele sine erfaringer.

Læringsplattformen It's learning

Grimstad ungdomsskole har tilbud om og inviterer alle ungdomsskolene til samlinger for å lære om- og bruke læringsplattformen. Tiltaket koordineres av trinnleder Ellen Vardaasen

15. Sektor: Kultur og oppvekst

Sektorleder: Bjørn Kristian Pedersen

Tall i tusen kroner	Resultater per 3. kvartal 2011				Årsprogn. regnskap	Års budsjett	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Netto lønn	205 903	209 592	3 689	2	286 845	286 845	0	0
Inntekter	-74 389	-72 025	2 364	-3	-104 438	-104 438	0	0
Andre utgifter	150 957	148 634	-2 323	-2	189 415	189 415	0	0
Netto utgift	282 470	286 201	3 731	1	371 822	371 822	0	0

Personaldata	Resultater hittil i år per 3. kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Faste årsverk	458,3	450,4	7,9	2
Brutto årsverk	551,8	559,1	-7,3	-1
Nærværs- %	94,1	93,5	0,6	-

Aktivitetsdata	Resultater hittil i år per 3. kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Grunnskole				
Antall elever	2 868	2 877	-11	-0,4
Spesialund.ped	25 690	22 460	3 230	14,4
Spesialund.ass	59 438	54 300	5 138	9,5

Aktivitetsdata	Resultater hittil i år per 3. kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Barnehage				
Barn på heltid	192	199	-7	-3,5
Barn på deltid	48	62	-14	-22,5
Barn 3-5 år	145	167	-22	-13,1
Barn 1-2 år	95	94	1	1,1
Sum barn	240	261	-21	-8,0

Kultur- og oppvekstsektoren består av 19 tjenesteenheter hvorav fem barnehager og ni grunnskoler i tillegg til Kvalifiseringstjenesten, Langemyr skole, Veilednings- og utviklingstjenesten, Kulturtjenesten og Bibliotekstjenesten.

Sektoren har en samlet mindreforbruk pr. 3. kvartal på 3,7 mill kroner. Etter 2. kvartal hadde sektoren et merforbruk på 1,8 mill kroner mens merforbruket etter 1. kvartal var på 2,2 mill kroner. I 2010 hadde sektoren et merforbruk etter 2. kvartal på 1,6 mill kroner mens resultatet for hele året ble 2,8 mill kroner bedre enn budsjettet.

Da kommunestyret behandlet årsregnskapet for 2010 (K-sak 46/2011) ble det besluttet å disponere 2,0 mill kroner av driftsresultatet til skoledrift i 2011. 1,5 mill kroner er fordelt ut på grunnskolene i.h.t ressursfordelingsmodellen mens 0,5 mill kroner er avsatt på fellesområdet for å dekke inn deler av merforbruket til kommunens elever på Langemyr skole, økte utgifter til skoleskyss samt leiekostnader for nødvendig økt undervisningsareal på Frivoll skole.

Vurdering av resultatoppnåelse i forhold til resultatmål for 2011:

Vurderingen under tar utgangspunkt i de konkrete resultatmålene for Kultur- og oppvekstsektoren som fremgår av vedtatt budsjett for 2011. Resultatmålene er fordelt på de fire områdene; skole, barnehage, kultur og bibliotek samt voksenopplæring og integrering.

Skole: Planlegging for utbygging av Fevik skole til 1-10 skole, går i hovedsak som planlagt. Kommunestyret orienteres månedlig om prosjektet. Anbudsdokumentene ble sendt ut til de fem prekvalifiserte entreprenørene 20. juni med anbudsfrikt 17. oktober. Ved fristens utløp var det kommet inn fire tilbud. Etter gjennomgang av tilbudene legges saken fram for kommunestyret i desember 2011. Planlagt byggestart er våren 2012 med ferdigstilling av den nye skolen før jul i 2013. Utbyggingen av Landvik skole går som planlagt i regi av entreprenørfirma Kaspar Strømme AS. Ny fløy med plass til ett klassetrinn er beregnet klar til bruk 1. kvartal 2012. Elevene som i dag har skole i den gamle banken, kan dermed flytte tilbake til skolen. Planlagt innbygging av skolens atrium for å øke undervisningsarealet ble uforholdsmessig kostbart og anbudskonkurransen ble avlyst.

Alle grunnskolene har de siste to skoleårene deltatt i leseprosjekt i regi av Pedagogisk senter i Kristiansand. Prosjektet ble avsluttet ved utgangen av 2. kvartal. Tre av grunnskolene deltar i det nasjonale prosjektet Vurdering for læring. Prosjektet avsluttes til nyttår. To av ungdomsskolene deltar i nasjonalt prøveprosjekt om Arbeidslivsfag. Sju lærere begynte på videreutdanning i matematikk og spesialpedagogikk i august. Plan for kompetanseutvikling 2011/2012 ble vedtatt av kommunestyret i mai. Det har vært gjennomført et prosjekt for å vurdere norm/minstestandard i skolene for ressurs til ledelse og ulike funksjonsstillinger. Anbefalingen ble behandlet i Tjenesteutvalget i september. Det har vært gjennomført en prosess for å fastsette flere resultatmål for grunnskolen. Anbefalingene til nye resultatmål ble behandlet og vedtatt av kommunestyret i oktober. Et prosjekt for å kartlegge årsakene til spesialundervisning og bedre balansen mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning vil starte opp i løpet av 2011.

Brakerundersøkelse i grunnskolen er gjennomført og vil bli behandlet i Tjenesteutvalget og Kommunestyret i oktober. Lokale tilsyn er gjennomført på Eide skole og Holviga skole våren 2011. Tilsynene i 2011 har spesialundervisning og elevenes skolemiljø som hovedtema.

Barnehage: Grimstad har full barnehagedekning. Alle barn med rett til barnehageplass for tilbud om plass. Arbeid med barnehagebehovsplan vil bli startet opp innen utgangen av året. Kommunestyret vedtok 2. mai 2011 kommunale retningslinjer for tilskudd til private barnehager og tilskuddsatser for 2011. Kompetanseplan for barnehager for 2011/2012 ble vedtatt av Tjenesteutvalget i april. Planen rulleres hvert år. Kursrekke for barnehageassistenter ble gjennomført første kvartal. Ny kursrekke vil bli gjennomført i løpet av året dersom vi får tilført kompetansemidler fra fylkeskommunen. Fire styrerforum for barnehageledere er planlagt gjennomført i løpet av 2011. Felles fagdag for barnehager og skoler ble gjennomført i mars med tema *De stille barna*. Tilsyn etter barnehageloven ble gjennomført i fem barnehager første kvartal. Målet er å gjennomføre ytterligere 5-10 tilsyn innen utgangen av året.

Kultur og bibliotek: Markedsføring av Grimstad som turistby skjer i samarbeid med VisitSørlandet etter vedtak i kommunestyret. Produktutvikling og utvikling av databaser pågår. Ny folder om Grimstadskjærgården er utarbeidet og arbeid med skilting til heiene pågår. Kulturlørdagene på Fagskolen er gjennomført hver måned i samarbeid med Dahlske videregående skole og frivillige organisasjoner. Kulturskolen har fått kr. 225 000,- i tilskudd fra Utdanningsdirektoratet som sikrer driften av Kulturlørdagene fram mot sommeren 2012. Oppussingen av biblioteket i Storgaten er i hovedsak sluttført. Biblioteket har bl.a. fått nytt ventilasjonsanlegg og rømmingsvei via utvendig vindertrapp fra andre etasje. Biblioteket har sluttført kasseringsprosessen for bøker og vil fra nå av kassere jevnlig med like stor avgang som tilvekst. Arbeidet med formidlingsplan for litteratur er iverksatt. Bibliotekets dataprogram er fornyet og IKT-modul for fjernlån av bøker er tatt i bruk.

Voksenopplæring og integrering: Undervisningspersonalet i voksenopplæringen deltar i et program for kompetanseheving i samarbeid med Fylkesmannen og IMDI. Samarbeidet med LINK asylmottak er gjennom første halvår videreutviklet gjennom jevnlig samarbeidsmøter. Evalueringssmøte er gjennomført. Ordningen med overføring av introduksjonsprogrammet for flyktninger til NAV er under evaluering. Evaluering av ny organisering av ny organisering av Kvalifiseringstjenesten er gjennomført i samarbeid med tillitsvalgte.

Kvalifiseringstjenesten er lokalisert i lokalene til tidligere Frivoll videregående skole. Leiekontrakten med Aust-Agder fylkeskommune går ut ved årsskiftet 2011/2012. Videre leie må avklares i løpet av året og vurdering av eventuelt kjøp vil bli tatt opp i forbindelse med budsjettprosessen for 2012.

Tiltak:

Grimstad kommune har lavere driftskostnader pr. elev i grunnskolen enn sammenlignbare kommuner mens ressursbruken til elever med vedtak om spesialundervisning er høyere enn i sammenlignbare kommuner. For å få et mer likeverdig opplæringstilbud for *alle* elever, er vedtakene om spesialundervisning fra høsten 2011 blitt redusert i forhold til anbefalingen fra PP-tjenesten.

På bakgrunn av klager på enkelte vedtak der kommunen har redusert ressursen i forhold til anbefalingen fra PP-tjenesten, ba Fylkesmannen kommunen om å skrive nye vedtak med individuell begrunnelse for reduksjonen i hvert enkelt tilfelle. Alle vedtak er vurdert på nytt i.h.t fylkesmannens krav.

Etter opplæringsloven er det ikke anledning til å redusere tilbudet til en elev som har rett på spesialundervisning på grunnlag av økonomiske hensyn. Spesialundervisning er en individuell rettighet for eleven som går foran skoleeiers økonomi. Dersom er søknad om spesialundervisning avslås på grunnlag av at skoleeier ikke har råd, vil dette være i strid med §5-1.

På den andre siden er retten til spesialundervisning ikke en rett til et *optimalt* tilbud, men en rett som gir eleven et forsvarlig utbytte. På samme måten som for ordinære elever, kan tilbudet om spesialundervisning utformes under et visst hensyn til hvilke pedagogiske og økonomiske ressurser som står til disposisjon.

Det er dette som ble prøvd synliggjort gjennom den felles begrunnelsen for et likeverdig opplæringstilbud for alle elever i Grimstadskolen. Elever med rett til spesialundervisning har rett til et opplæringstilbud som er likeverdig med tilbudet andre elever får. Her er standarden på den ordinære undervisningen det mest formålstjenlige sammenligningsgrunnlaget.

Månedlige oppfølgingsmøter mellom kommunalsjef, økonomiavdeling og den enkelte enhetsleder startet opp i februar og vil bli gjennomført også for høsthalvåret.

Grunnskolene gjennomfører ulike kostnadsreducerende tiltak; endringer i spes.ped.undervisningen mot mer kursrelatert undervisning, begrensninger på innkjøp av undervisningsmateriell og utstyr, reduksjon i antall kontaktlærere, reduserte godtgjørelser til funksjoner som IKT-rådgiver, spes.ped.koordinator, teamledere og bibliotek, ytterligere redusert vikarbruk, reduksjon i årsverk for pedagoger og miljøarbeidere. Det vises til regnskapsrapport for den enkelte enhet for ytterligere dokumentasjon.

Kommentarer:

Skole: De ni grunnskolene har et samlet mindreforbruk etter 3. kvartal på 0,7 mill kroner. Fem skoler har et merforbruk og fire skoler har et mindreforbruk i forhold til budsjett. Etter 1. kvartal var merforbruket på 2,6 mill kroner mens merforbruket etter 2. kvartal var 0,7 mill kroner.

Årsprognosen for grunnskolene vil være at de fleste skolene vil komme ut nær balanse, mens to, tre skoler vil ha betydelige problemer med å holde budsjettet til tross for gjennomført og planlagte innsparingstiltak. Størst utfordring har Fjære ungdomsskole som etter innføring av ny ressursfordelingsmodell har fått sitt budsjett redusert med 2,4 mill kroner samtidig som antall lærertimer til elever med spesialundervisning har økt med 50% de siste tre årene. Prognose ved avslutning av årsregnskapet vil være at grunnskolene samlet sett vil ha mulighet til å oppnå balanse forutsatt fortsatt stram drift og tilbakeholdenhet m.h.t innkjøp mot slutten av året.

Grimstad kommune har lavere driftsutgifter og lavere lærertetthet enn sammenlignbare kommuner. I følge tall fra Skoleporten for skoleåret 2010-2011 er antall elever pr. lærer i Grimstad svært høyt og høyere enn i 2009. Antall elever pr. undervisningsårsverk i Grimstad er 14,4 mens gjennomsnittet for Aust-Agder er 12,6 og for landet 12,5 elever pr. undervisningsårsverk. Antall årsverk med assistent/miljøarbeider i Grimstadskolene har imidlertid økt noe de siste årene, mer i Grimstad enn i sammenlignbare kommuner.

En gjennomgang av skolenes ressurser høsten 2010 viser at flere skoler har utfordringer med å etterleve prinsippet om 18 seksåringer pr. lærer fordi de må dekke opp et minimum lærertimer på øvrige årstrinn. Manglende ressurser til delingstimer/styrkingstimer skaper økt behov for ressurser til spesialundervisning. Skolenes driftsutgifter til inventar, utstyr og undervisningsmaterieell er også lavere i Grimstad enn i sammenlignbare kommuner.

2011 er det første hele året der skolenes budsjetter er fordelt etter den nye ressursfordelingsmodellen. Modellen fordeler ressursene til skolene etter fem objektive kriterier (pr. skole, pr. elev, pr. elev med ekstra norskopplæring, pr. elev med stort behov for spesialundervisning, samt kompensasjon for redusert undervisningstid for eldre lærere). Hensikten med modellen er å fordele ressursene mellom skolen på en mest mulig rettferdig måte. Det er viktig å holde fast med modellen samtidig som den evalueres forløpende og at forholdet mellom de ulike kriteriene eventuell justeres ved behov. Det er imidlertid også viktig å være klar over at en fordeling av budsjettmidler etter en slik modell må ta høyde for at enkelte, større forskjeller mellom skolene kan måtte håndteres utenfor modellen. Dette må være unntaksvis. I Grimstad kan eksempler på slike ulikheter være at små skoler kan ha et betydelig lavere antall elever pr. trinn enn store skoler og at enkelte skoler kan ha en vesentlig større andel av timer til spesialundervisning enn andre skoler. Det siste vil etter modellen medføre at ressursene til elever uten spesialundervisning blir forholdsmessig mindre.

Fra 3. kvartal 2010 til 3. kvartal 2011 er elevtallet i grunnskolen redusert med 11 elever til 2868. Antall lærertimer til elever med vedtak om spesialundervisning er i samme periode økt med 14% og antall timer med assistent/miljøarbeider mer økt med 10%. Ressursbruken til elever med vedtak om spesialundervisning er en hovedutfordring for Kultur- og oppvekstsektoren fremover.

Langemyr skole hadde til sammen 38 elever våren 2011. 20 av elevene var hjemmehørende i Grimstad kommune hvorav 16 gikk full tid på Langemyr mens fire elever hadde en delt løsning hvor de gikk delvis på Langemyr og delvis på sin hjemmeskole.

Ved skolestart i høst hadde Langemyr skole 21 elever fra Grimstad som utgjør 19,2 hele plasser. Kostnadene til Grimstad kommunes elever på Langemyr er budsjettet på fellesområdet til Kultur- og oppvekstsektoren. Fellesområdet hadde i 2010 et merforbruk på kr. 700 000,- relatert til Langemyr skole. Det er ikke budsjettet med flere elever i 2011 enn i 2010. Skolen har imidlertid organisert undervisningen alternativt fra høsten slik at kostnadene ikke vil øke så mye som økningen i elevtallet skulle tilsi. Kommunens utgifter til egne elever på Langemyr skole, kan likevel bli 1,5 mill høyere enn budsjettet for 2011.

Fra 2. kvartal 2010 til 2. kvartal 2011 er antall brutto årsverk ved Langemyr skole redusert fra 76 til 66 årsverk. Samlet antall elever er i samme periode redusert med 2.

Ved årsskiftet 2009/2010 hadde Langemyr skole et akkumulert underskudd på 4,0 mill kroner. I løpet av 2010 ble dette redusert med 1,0 mill kroner. Skolens intensjon er å halvere det akkumulerte underskuddet i løpet av 2011. Det vil da gjenstå 1,5 mill kroner som må tas i 2012.

Kvalifiseringstjenesten har iverksatt betydelig innsparingstiltak for å komme ut i økonomisk balanse i 2011. Ved voksenopplæringen er bare to av fire vakante undervisningsstillinger erstattes fra august. Gruppestørrelsen økes, elever (uten rett og plikt til opplæring) settes på venteliste, antall grupper reduseres. Betalingssatsene for norskkurs økes. Skoletilbudet til enslig mindreårige asylsøkere i mottak, reduseres fra 30 t/u til 16 t/u. Antall timer spesialundervisning, reduseres tilnærmet 10%. Ved flykningstjenesten reduseres antall måneder betalt husleie ubebodd. Kostnader knyttet til arbeid med bosetting av enslig mindreårige flyktninger overføres til barneverntjenesten, som søker refusjon hos Fylkesmannen. Flyktingearbeidet får dermed økte inntekter.

Med tiltakene over vil høsthalvåret ha reduserte utgifter i forhold til vårsemesteret.

Kvalifiseringstjenesten har etter 3. kvartal et merforbruk på lønn, men økte inntekter fra integreringstilskuddet kompenserer for dette. Tjenesteenheten vil være i budsjettbalanse ved årets slutt.

Barnehage: De fem kommunale barnehagene har et samlet mindreforbruk på 1,6 mill kroner pr. 3. kvartal. Pr. 2. kvartal hadde barnehagene et samlet merforbruk på kr. 90 000,- Etter første kvartal var merforbruket kr. 190 000,-. Alle de kommunale barnehagene har mindreforbruk pr. 3. kvartal. Barnehagene har vært tilbakeholdne med innkjøp av nødvendig utstyr og materiell gjennom de tre første kvartalene. Samlet mindreforbruk ved årets slutt vil ikke være like stort som pr. 3. kvartal.

Regnskapet for 2010 viste at alle de fem kommunale barnehagene hadde positive resultater og bidro til at sektoren også samlet fikk et positivt regnskapsresultat. De kommunale barnehagene har tilnærmet samme budsjettnivå i 2011 som i 2010.

Pr. 3. kvartal 2011 gikk 1 275 barn i barnehagene i Grimstad. Om lag 52 barn får spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven og barnehageloven. De siste årene er antall barnehagebarn med nedsatt funksjonsevne økende og flere barn har et stort hjelpebehov. Veilednings- og utviklingstjenestens budsjett til spesialpedagogisk hjelp i private og kommunale barnehager er økt med 1,5 mill kroner for å ivareta volumøkningen av barn med nedsatt funksjonsevne. Til sammen er det budsjettet med 10,5 mill kroner til barnehagebarn med nedsatt funksjonsevne i private og kommunale barnehager.

2. mai 2011 behandlet kommunestyret satser for tilskudd til private barnehager. Ordinære private barnehager får et driftstilskudd på kr. 156 966,- for små barn og kr. 74 538,- for store barn. Kapitaltilskuddet til de samme barnehagene er kr. 7 800,- pr. heltidsplass. Driftstilskuddet til private barnehager beregnes ut fra budsjettet kostnadsnivå i de kommunale barnehagene. Siden de kommunale barnehagene i Grimstad drives rimeligere enn landsgjennomsnittet, kan kommunen gi lavere tilskudd til private barnehager enn de nasjonale gjennomsnittssatsene. Dersom regnskapstallene for 2011 viser at kommunens kostnader til drift av egne barnehager er høyere enn budsjettet, skal også de private barnehagene få økt sitt tilskudd tilsvarende.

Regnskapstallene for 3. kvartal viser at det er sannsynlig at barnehageområdet samlet skal kunne komme ut i økonomisk balanse ved årets slutt. Her er imidlertid noe usikkerhet m.h.t avsatte budsjettmidler til barn med nedsatt funksjonsevne og i forhold til avsatte budsjettmidler for å håndtere økt barnetall gjennom året. Dessuten har endret/presisert påslaget administrasjonspåslaget på 4% som de ikke-kommunale barnehagene får, skal regnes av brutto kommunale barnehagekostnader. Denne endringen/presiseringen medfører at Grimstad kommunes kostnader øker med om lag 1,0 mill kroner i 2011.

Kultur tjenesten og bibliotek tjenesten: Begge tjenesteområdene vil komme ut i nærheten av økonomisk balanse ved årets slutt. Før øvrig vises til egne regnskapsrapporter for tjenestene.

Prognosene i regnskapsrapporten for 1. kvartal var at sektoren ville gå mot et merforbruk ved årets slutt på mellom to og tre millioner kroner selv med de innsparingstiltakene som da var skissert. Siden da er ytterligere innsparingstiltak iverksatt og driften av grunnskolene er tilført 2,0 mill kroner i.h.t kommunestyrets vedtak fra behandlingen av regnskapet for 2010.

Prognosen pr. 2. kvartal var at sektoren hadde bedre mulighet for å oppnå budsjettbalanse enn slik det lå an etter 1. kvartal. En av årsakene til dette var den økte tilførselen av midler til skoledriften. Samtidig vil økningen av antall elever på Langemyr medføre økte utgifter. Kostnadene til elever ved Hesnes Montessoriskole som har vedtak om spesialundervisning vil også bli større enn budsjettet og kostnadene til skoleskyss er budsjettet for lavt.

Regnskapstallene for 3. kvartal viser at det Kultur- og oppvekstsektoren samlet vil kunne oppnå budsjettbalanse ved årets slutt. Dette forutsetter imidlertid fortsatt stram budsjettstyring resten av året.

Brutto årsverk i Kultur- og oppvekstsektoren er redusert med 7,3 årsverk fra 3. kvartal 2010 til 3. kvartal 2011. Det vises til enhetsrapportene for mer informasjon om endringer i antall årsverk. Sykefraværet samlet i Kultur- og oppvekstsektoren er redusert fra 6,5% til 5,9% fra 3. kvartal 2010 til 3. kvartal 2011. Enhetene i sektoren har høy fokus på oppfølging av sykemeldte og arbeider aktivt med mange ulike tiltak for å opprettholde og styrke det gode arbeidsmiljøet.

16. Sektor: Helse og sosial

Sektorleder: Ivar Lyngstad

Tall i tusen kroner	Resultater per 3. kvartal 2011				Årsprogn. regnskap	Års budsjet	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Netto lønn	217 973	216 103	-1 870	-1	301 796	301 796	0	0
Inntekter	-41 256	-34 621	6 635	-19	-61 700	-61 700	0	0
Andre utgifter	78 159	62 794	-15 365	-24	82 038	78 038	4 000	5
Netto utgift	254 785	244 276	-10 599	-4	322 134	318 134	4 000	1

Personaldata	Resultater hittil i år per 3. kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Faste årsverk	379,6	355,5	24,1	7
Brutto årsverk	537,1	524,9	12,2	2
Nærværs- %	91,1	89,9	1,2	-

Aktivitetsdata	Resultater hittil i år per 3. kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Hjemmetj.				
Brukerrettet tid	77 474	73 847	3 627	5
Antall brukere	493	493	0	0

Vurdering av resultatoppnåelse i forhold til resultatmål for 2011:

Sektoren gav en grundig og detaljert rapport i forhold til resultatoppnåelse både ved 2. kvartal, og i denne rapporten blir deler av denne presentert med en oppdatering der dette er relevant.

I regi av Utviklingscenteret vårt pågår det mye godt utviklingsarbeid både når det gjelder fagutvikling og kvalitetsarbeid. Det er godt samarbeid med fagutviklerne på institusjonene og stor kreativitet og entusiasme for dette arbeidet. Samhandlingsreformen har satt sitt preg på prosjektsøknader første halvår, og blir en utfordring i nærmeste framtid når det gjelder alle fagområder. En vil i det følgende spesielt kommentere målområdene frivillighet, palliasjon og demens som står sentralt i inneværende planperiode.

”Livsglede for eldre”-arrangementene har tatt mye tid med Livsgledeuka i juni som et høydepunkt. Frivillighetskoordinator har hatt temakveld for alle frivillige med demens som tema. Koordinator har også deltatt sammen med 4 andre ansatte i opplæringsprogrammet ”Det åpne bo- og omsorgssenteret” i Arendal kommune gjennom det interkommunale kompetanseprosjektet. Hun har vært til stede i forskjellige råd, lag og foreninger. Har også vært til stede på Frivillighetsbørs i Mandal som var en del av prosjektet ”Partnerskap et + for alle”. Det er under utarbeidelse en felles kulturkalender for alle dagsentrene i kommunen. Det er utarbeidet informasjonsbrosjyre om frivillighetsarbeidet i kommunen.

Koordinator for palliasjon har vært til stede i lunsjrapporter i alle hjemmetjenestegruppene ca. hver 2.mnd. Silas har refleksjonsgruppe en gang i måneden og arbeidsgruppene på Fevikun, Frivolltun og Berge Gård har hatt møter med refleksjon og faglig påfyll. Det har vært arrangert 3 fagdager. En sammen med NSF i Setesdalen, en for det interkommunale nettverket og en i forbindelse med det interkommunale kompetanseprosjektet. Dette prosjektet har også hatt grunnkurs i de aktuelle kommunene og startet opp refleksjonsgrupper.

Filmen ”Sammen” selger fortsatt godt og er vist i flere sammenhenger, eksempelvis UiA, NSF, Dahlske. Koordinator har hatt undervisning både på UiA og Dahlske og har også vært i Vefsn

kommune med filmen og undervisning. De frivillige i lindrende omsorg har stort sett hatt oppdrag i hele år. Det er utarbeidet brosjyre om arbeidet innen lindrende omsorg i kommunen.

Det har vært et stort arbeid med å revidere kvalitetspermen i samarbeid med fagutviklerne på institusjonene. Den er nå tilgjengelig på Qm+. Prosedyrer er oppdatert og det er utarbeidet rutiner i forhold til avvikshåndtering. Førstehjelpskurs er avholdt for alle fagledere som skal gi undervisning videre i sine avdelinger. Instruks for legemiddelhåndtering er revidert, og det er avholdt kurs i medikamenthåndtering for hjelpepleiere og assistenter.

Det arbeides med en ”opplæringspakke” for nyansatte, og det er utarbeidet rutiner/prosedyrer for rehabilitering og tiltaksplaner. Rehabiliteringsteamet har hatt individuell oppfølging av pasienter gjennom første halvår. Koordinator for etikkarbeidet har hatt møter og kontakt med alle enhetene og hatt refleksjonsgrupper i mange avdelinger.

Grimstad kommune har demenskoordinator fast ansatt i 60 % stilling, og er leder for kommunens demensteam. Teamet er tverrfaglig sammensatt, foretar utredninger og arbeider godt med å spre kunnskap til sine arbeidsplasser. Demenskoordinator er også gjennom Utviklingssenteret koordinator for det interkommunale fagnettverket i Aust-Agder. Demensteamet opplever økende pågang fra fastleger, bestillerenhet, hjemmesykepleie og pårørende til utredning og oppfølging av personer med demens. Allerede i år er det gjennomført over 40 utredninger, mens det i 2010 ble gjennomført 45 utredninger, og i 2009 30 utredninger. Det er utarbeidet en informasjonsbrosjyre for demenskoordinator og demensteamets arbeid.

I tillegg til alle utredningene har teamet hatt mange oppfølgingsbesøk med vurdering av igangsatte hjelpetiltak og ytterligere kartlegging av hjelpebehov. Våren 2011 startet tilbudet om samtalegruppe for pårørende til personer med demenssykdom. Demenskoordinator har hatt regelmessige samlinger med gruppen. Det har også vært mange individuelle samtaler med pårørende. Også i høst er det gjennomført ”Pårørendeskole”.

Ressursavdelingen for mennesker med demenssykdom ble åpnet på Frivolltun bo- og omsorgsenter den 1. september. Dette er en avdeling spesielt tilrettelagt for personer med alvorlig demenssykdom og utfordrende atferd. Pasienter som får plass i denne avdelingen har atferd som ikke er forenlig med opphold i andre avdelinger ved kommunens institusjoner. Avdelingen har 6 plasser, og er en fellesressurs for hele Grimstad kommune.

Frivolltun har dagsenter med plasser spesielt tilrettelagt for personer med demens to dager i uken. Det kan være inntil 10 pasienter på disse dagene. Feviktun har dagsenter som har åpent 4 dager i uken. Utfordringen er å skape et fleksibelt dagtilbud som også kan gi yngre personer med demens et variert tilbud.

Demensomsorgens ABC er et kompetansehevende studieprogram over to år som har vært arrangert gjennom Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse med tilskudd fra Fylkesmannen. 90 ansatte i Grimstad kommune avsluttet studieprogrammet i løpet av første halvår 2011.

Utviklingssenteret har et godt samarbeid med de andre Utviklingssentra i regionen, særlig Vest-Agder og med Senter for omsorgsforskning – sør, UiA og Fylkesmannen i Aust-Agder. Har sammen med Vest-Agder søkt og fått midler til et prosjekt innen lindrende omsorg og samhandling. Har også fått praksisprosjektmidler fra UiA til fagdager i etikk og forebyggende arbeid til eldre. Utviklingssenteret er nå samarbeidspartner i to forskningsprosjekt innen etikk; Systematisk etikkarbeid i kommunehelsetjenesten (avsluttes i løpet av 2011) og Evaluering av etikk-kommuner i Agder (starter opp høsten 2011).

Gjennom ”Kompetanseløftet 2015” gjennomføres følgende utdanningsløp i kommunen: tverrfaglig miljøarbeid (4 stk), eldreomsorg med vekt på demens (3 stk), rehabilitering (1 stk), kreft/Lindrende

omsorg (1 stk), helseinformatikk (1 stk) og ledelse (2 stk). Dette betyr at 12 medarbeidere har avsluttet eller starter en videreutdanning i løpet av første halvdel av 2011.

Etter rådmannens vurdering er sektoren godt på vei til å realisere resultatmålene for 2011. Det jobbes godt med de strategiske målområdene, og en ser gode effekter både med hensyn til kompetanseutvikling og faglig kvalitet.

Kommentarer:

Sektoren har et merforbruk på ca 10.6 mill per 3. kvartal mot ca 7 mill i 2. kvartal. Inntektene er på i overkant av 6.5 mill høyere enn budsjettet, mens utgiftene er på ca 15 mill over budsjett. Disse avvikene skyldes en kombinasjon av budsjettekniske avvik (eksempelvis statlige overføringer, avsetninger bundne fond) og påløpte utgifter utover budsjett. En del av disse utgiftene må ses i sammenheng med de økte inntektene. I tillegg vil en få inn statlige refusjoner som vil dekke opp en del av utgiftene gjennom ordningen ressurskrevende brukere, samt andre statlige refusjoner. Dette er foreløpig beregnet til å være på ca 4 mill kroner. Dette betyr at sektoren har betydelige utgifter det ikke er budsjettmessig dekning for, og dette gjelder spesielt områdene økonomisk sosialhjelp, rus, barnevern og ressurskrevende brukere.

Netto lønn viser et negativt avvik på ca 1.8 mill. Dette avviket er først og fremst relatert til Boveiledertjenesten og Feviktun.

En vil i det følgende kommentere resultatene for enhetene og prognosen for sektoren ved utgangen av året.

Omfordelingen av budsjettet mellom de 2 sykehjemmene og de 4 enhetene i hjemmetjenesten etter omorganiseringen er enda ikke gjennomført, og vil av praktiske årsaker håndteres i budsjettet for 2012. Regnskapet for 3. kvartal gir derfor ikke et korrekt bilde av situasjonen for hver av de seks enhetene. Resultatet for pleie og omsorgssektoren (eksklusive Boveiledertjenesten) må derfor ses i sammenheng. Ved andre kvartal ble det rapportert at pleie og omsorg ville kunne gå i balanse ved årets slutt. Slik det ser ut ved 3. kvartal kan det synes som enhetene i sum vil få et merforbruk på i overkant av 1 mill kroner.

Det kan synes som periodiseringsnøkkelen som benyttes for variabel lønn ikke i tilstrekkelig grad tar høyde for utgiftsnivået gjennom ferieavviklingen, og at dette har gitt et forverret resultat for enheter i pleie- og omsorg (også Boveiledertjenesten). Driftstilpasninger i de 6 enhetene i pleie- og omsorg (resultat av ressursgjennomgangen) gir ikke tilstrekkelige økonomiske effekter inneværende år.

Gjennomgangen har konkludert med at enhetene samlet må redusere bemanningen med bort i mot 12 årsverk for å tilpasse seg budsjettet aktivitetsnivå. Dette krever relativt tidkrevende prosesser, hvor en både må ta hensyn til nye bemanningsplaner og hvilke ansatte og stillinger som blir berørt. Her er det vedtatte prosedyrer som må følges, noe som også krever tett og god dialog med fagorganisasjonene. Når tilpasningene er gjennomført, skal det planlegges og iverksettes nye turnuser ute i enhetene. Dette er prosesser som tar tid, og er årsaken til at effektene først kommer i 2012. Omtrent 30 ansatte blir berørt av disse driftstilpasningene. Det er viktig å understreke at reduksjonen i årsverk skal tas ut i mindre ressursbruk på administrative områder, overgangen mellom vaktene (reduert tid til rapportering) og mer effektiv logistikk i hjemmetjenesten (bilkjøring), og ikke gjennom nedjustert tjenestekvalitet. Enhetene har kompensert for manglende effekt av driftstilpasningene ved å holde stillinger vakante der dette er mulig, gjennom innkjøpsstopp og andre type tiltak som har bidratt til å redusere kostnadene.

Som også rapportert i både første og andre kvartal, synes NAV å få et merforbruk på økonomisk sosialhjelp. Veksten i utgifter på dette området har avtatt noe i tredje kvartal. Med de tiltak enheten har iverksatt, synes merforbruket å bli på omkring 2,5 mill kroner ved utgangen av året. Det er særlig utgiftene til utbetalingsformålene livsopphold, supplerende livsopphold og husleie som særlig har økt i 2011 sammenlignet med 2010. NAV har i samme periode hatt en betydelig økning i antall brukere. Enhetsleder for sosial og barnevern rapporterte i 2. kvartal at merforbruket i enheten kunne bli på ca 3-3,5 mill på årsbasis. Budsjettavvikene er først og fremst knyttet til fosterhjem og rus. Beregninger som

er gjort på basis av resultatet per 3. kvartal, indikerer at enheten vil kunne få et merforbruk på ca 3.5 mill kroner i 2011. Det blir holdt stillinger vakante, noe som i sum reduserer kostnadene med bort i mot 2 mill kroner. Det er nokså åpenbart at dette påvirker kvaliteten på tjenestene enheten har ansvar for, samtidig som arbeidspresset på ansatte øker.

Enhetsleder for Boveiledertjenesten rapporterte ved andre kvartal at beregninger som var gjort indikerte at det kunne bli et merforbruk på bort i mot 2 mill kroner. Imidlertid var det mange usikkerhetsmomenter knyttet til beregningene. Det er ganske kompliserte beregninger som ligger bak vurderinger av hvilke økonomiske effekter ordningen med ressurskrevende brukere vil få for inntektene til kommunen. Ved tredje kvartal har det negative økonomiske bildet forsterket seg. I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2011 bad enheten om konsekvensjustering på grunn av et økt behov/organisk vekst gjennom 2010 som ville bli med videre, og som gav økte utgifter til lønn (BPA, dagsenter og avlastning), til omsorgslønn og til SFO. Det ble vurdert at enheten måtte håndtere disse merutgiftene innenfor budsjettet uten at det ble foretatt konsekvensjusteringer. Behovet på de omtalte områdene er gjennom flere vedtak om tjenester ytterligere forsterket utover i 2011. Når tjenesten i tillegg melder om økt aktivitet, særlig knyttet til en meget ung bruker enheten har fått hel døgns ansvar for i løpet av 2. kvartal, gir dette enheten økte økonomiske utfordringer som den ikke klarer å håndtere selv om mulige tiltak iverksettes. Dette betyr at enheten kan få et negativt avvik på ca 2 mill kroner i 2011.

Utover de enhetene som er særskilt kommentert, kan det synes som de øvrige får et regnskapsmessig positivt avvik i 2011, eller at de vil gå i balanse. Samles sett synes sektoren å gå mot et merforbruk på 7-8 mill kroner i 2011, altså et oppjustert anslag på 2 mill kroner siden 2. kvartal. Oppjusteringen er primært begrunnet i situasjonen i Boveiledertjenesten og for pleie og omsorg hvor effektene av budsjetttilpasningene ikke får tilstrekkelig effekt i 2011.

Det er på sektornivå en positiv utvikling i nærværet per tredje 2011 sammenlignet med samme periode i fjor fra 10,1 % til 8,9 %. Nærværet har en positiv økning i Boveiledertjenesten. Nærværet er lavest i hjemmetjenestene med unntak av Fevik, og i Feviktun bo- og omsorgssenter.

Noe av økningen i faste årsverk er eksempelvis knyttet til ny turnuslege, stillinger vedtatt i budsjettet for 2011 og stillinger i forbindelse med at kommunen mottar enslige mindreårige. I tillegg er fastlegene, arbeidsledere på jobbsentralen (varig tilrettelagt arbeidsplass) og enkelte stillinger med statlige refusjoner blitt registrert som faste. Det har videre vært en vekst i Boveiledertjenesten innenfor områdene dagsenter, avlastning og brukerstyrt personlig assistent, i tillegg til nye årsverk knyttet til nytt heldøgns tiltak opprettet i sommer. Det er viktig å understreke at en rekke av disse stillingene finansieres helt eller delvis av statlige refusjoner.

Økningen i brutto årsverk er først og fremst en konsekvens av økningen i faste årsverk, og spesielt relatert til Boveiledertjenesten. Både antall tidsavgrensede årsverk og årsverk timelønn har gått betydelig ned fra 2010 til 2011.

Det er en økning i brukerrettet tid fra 73.847 til 77.474 timer fra 3 kvartal 2010 til samme periode i år, noe som utgjør en endring på 5 %. Tallene viser samtidig at antall brukere i perioden ikke har økt. Økningen i antall timer er i utgangspunktet uttrykk for at pleietyngden har økt i hjemmetjenesten. Økningen kan synes å ha vært betydelig fra 2010 til 2011, og i løpet av dette året. Imidlertid hadde enhetene et etterslep på korrekt registrering av brukerrettet tid, og dette er derfor årsaken til den betydelige økningen som særlig kommer til uttrykk gjennom året. Sannsynligvis er bortfall av ISF-finansieringen av hjemmetjenestene årsaken til at kvaliteten på registreringene ikke har vært gode før dette ble skjerpet inn igjen medio 2011.

17. Sektor: Teknisk

Sektorleder: Åge Løsnesløkken

Tall i tusen kroner	Resultater per 3. kvartal 2011				Årsprogn. regnskap	Års budsjet	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Netto lønn	47 190	47 248	58	0	64 668	64 668	0	0
Inntekter	-31 204	-33 703	-2 499	7	-42 593	-42 593	0	0
Andre utgifter	38 992	39 964	972	2	52 718	52 718	0	0
Netto utgift	54 978	53 509	-1 469	-3	74 793	74 793	0	0

Personaldata	Resultater hittil i år per 3. kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Faste årsverk	128,2	126,1	2,1	2
Brutto årsverk	151,5	154,2	-2,7	-2
Nærværs- %	93,2	93,0	0,2	-

Teknisk sektor består av fire enheter: Forvaltningstjenesten, Brann- og feiertjenesten, Bygg- og Eiendomstjenesten og Kommunaltekniske tjenester. Selvfinansområdene rapporterer gjennom egne meldinger.

Tallene for 3. kvartal viser et resultat for Teknisk sektor som er 1,5 mill. kr. dårligere enn budsjettet. Det negative avviket kan beskrives på følgende måte:

Brann- og feiertjenesten har et etterslep på internoverføring av midler for trygghetsalarmer og for andre variable inntekter. I tillegg har Brann- og feiertjenesten ca. kr. 400 000,- til gode for utførte tjenester i forbindelse med "GODAFOSS".

Forvaltningstjenesten har til gode kr. 1 mill. i tilskudd fra Fylkeskommunen i forbindelse med arbeidet med Områdeplan for de sjønære arealene i sentrum. Utover dette har Forvaltningstjenesten noe inntektssvikt både innenfor byggesak, plan og oppmåling.

Mindreforbruket på utgiftssiden skyldes i hovedsak reduserte energikostnader innenfor Bygg- og Eiendomstjenesten. I tillegg kommer en rekke mindre poster innenfor de enkelte enhetene.

Vurdering av resultatoppnåelse i forhold til resultatmål for 2011:

Ny rådgiver innenfor klima/miljø startet opp 1. juni 2011. Rådgiveren er organisatorisk plassert på Forvaltningsenheten.

Sektoren har prioritert ressursene innenfor planavdelingen på en slik måte at Områdeplan for sjønære arealer i sentrum kunne legges fram for kommunestyret 29. august. Behandling av planen er imidlertid utsatt, og det vil arbeides videre med å gi et bedre beslutningsgrunn for endelig vedtak.

Arbeidet med grøntstrukturplanen vil prosjektorganiseres. Prosjektplan vil etter planen bli etablert i løpet av 2011.

Arbeidet med salg av kommunal eiendom, samt kontraktsmessig gjennomgang av alle leie- og utleieobjekter i kommunen med sikte på optimalisering av inntektene, er i gang. Objekter er også lagt ut for salg.

Arbeidet med å etablere en sone i Grimstad sentrum med fartsgrense 30 km/t for å begrense biltrafikken i sentrum og øke trygghet og tilgjengelighet for gående og syklende, gjøres i samarbeid med Statens vegvesen. Målsettingen er at en slik sone blir etablert i løpet av 2011.

I arbeidet med å samordne rutiner og oppnå redusert saksbehandlingstid innenfor teknisk sektor, er det engasjert en ekstern konsulent som skal gjennomgå rutiner og kvalitetssystemer innenfor byggesak. Dette arbeidet vil også medføre endringer i rutiner utenfor byggesaksområdet.

Tiltak:

I 4. kvartal vil fokus være særlig rettet mot Forvaltningsenhetens inntektsside. Det er et avvik i inntektene både på byggesak, plan og oppmåling. Det vi alltid være et visst etterslep mht. inntektene, men det er kommunalsjefens vurdering at dette etterslepet pr. 3. kvartal synes å være i største laget. Når det gjelder planavdelingen, har arbeidet med overordnede planer (Kommuneplan og Områdeplaner for Campus og sjønære arealer i Grimstad sentrum) vært prioritert i 2011.

Det har siden sommeren vært arbeidet med endringer i organisasjonsstrukturen på Teknisk sektor. Den tidligere Rådmannens stab er lagt ned, og Teknisk sektor har overtatt arbeidsoppgaver knyttet til overordnet planlegging, samfunnsplanlegging, regionalt samarbeid, oppfølging av kommuneplan, planstrategi mm. Videre står Grimstad kommune overfor store utfordringer i møte med næringsutvikling, eiendomsutvikling mm. i forlengelsen av de store områdeplanene. I denne forbindelse er det etablert en gruppe av spesialrådgivere rundt kommunalsjefen som skal ha et særlig fokus mot disse områdene. Samtidig er det foretatt en nivåreduksjon i Forvaltningsenheten ved at "linja er redusert med ett ledd". Organisasjonen med kommunalsjef-enhetsleder-fagansvarlig-saksbehandler har vist seg u hensiktsmessig for disse avdelingene som arbeider mye opp mot kommunalsjef/rådmann og politisk nivå. En har derfor valgt å slå sammen enhetsleder- og fagansvarlignivået. Hensikten er å få større åpenhet, mindre bypass som følge av nødvendigheten av raske møter og beslutninger, klarere ansvar for lederne, samt kortere rapporterings- og informasjonslinjer. Endringen har ikke medført flere årsverk på sektoren utover de som er overført fra tidligere rådmannens stab (Disse endringene er omtalt noe mer utførlig i rapporten fra Forvaltningsenheten).

Kommentarer:

Årsverksutviklingen er under kontroll innenfor Teknisk sektor. Siden 3. kvartal i 2010 er det tilsatt et årsverk på planavdelingen samt at sektoren har fått en nytilsatt klima/miljørådgiver.

Sykefraværet ligger på samme nivå som 3. kvartal i 2010. Det er fortsatt flere personer som er ute i langtidssykemelding innenfor flere enheter.

18. Sektor: Selvfinansierende

Sektorleder: Åge Løsnesløkken

Tall i tusen kroner	Resultater per 3. kvartal 2011				Årsprogn. regnskap	Års budsjet	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Netto lønn	10 054	10 035	-19	0	13 795	13 795	0	0
Inntekter	-49 632	-49 629	3	0	-74 068	-74 068	0	0
Andre utgifter	30 095	30 252	157	1	60 273	60 273	0	0
Netto utgift	-9 484	-9 342	142	-2	0	0	0	0

Selvfinansierende tjenester omfatter VAR-området (Vann-, avløp- og renovasjonstjenestene) og Feiertjenesten. Disse to områdene avgir egne rapporter i kvartalsrapporten.

Avviket på 142.000,- er omtrent i samsvar med budsjett. Regnskapstallene for VAR-området inneholder en faktura for 4. kvartal fra Agder Renovasjon på kr. 5,2 mill. kr. Samtidig er det slik at det i høst pågår en del større arbeider hvor hovedbelastningen av kostnadene kommer på 4. kvartal.

Både for VAR-området og for Feiertjenesten forventes det resultat i samsvar med budsjett ved årsslutt.

Vurdering av resultatoppnåelse i forhold til resultatmål for 2011:

Det har vært et mål å få ferdigstilt de pågående vann/avløpsprosjekter som har vært igangsatt i løpet av 2011 eller tidligere. Ved årets slutt vil det kun være tre mindre prosjekter som ikke blir avsluttet.

Et arbeid med å ferdigstille revisjon av normer for vann- og avløpsanlegg er godt i gang, og vil bli avsluttet første halvår 2012.

Forberedende arbeider i forbindelse med pilotprosjektet nedgravde renovasjonscontainere er noe forsinket pga. sen leveranse av containere. Reviderte fremdriftsplan tilsier at disse vil bli nedgravd i januar/februar 2012. Dette er noe senere enn meldt i 2. kvartalsrapport.

En samarbeidsavtale med Kristiansand brann- og feiervesen (KBR) om utøvelse av feiertjenester i Lillesand kommune er i slutfasen. Det forventes at avtalen underskrives i løpet av 2011.

Kommentarer:

Årsverk og sykefravær fremkommer ikke i tabellene for de selvfinansierende tjenestene, men som en del av Brann- og feiertjenesten og Kommunaltekniske tjenester.

Driften innenfor de selvfinansierende områder er i hovedsak i tråd med oppsatte planer.

19. Sektor: Fellesområdet og støttefunksjoner

Redigert av: Helge Moen

Tall i tusen kroner	Resultater per 3. kvartal 2011				Årsprogn. regnskap	Års budsjet	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Netto lønn	30 867	32 205	1 338	4	46 823	46 823	0	0
Inntekter	-1 999	-1 438	561	-39	-4 499	-4 499	0	0
Andre utgifter	33 274	32 386	-888	-3	35 106	35 106	0	0
Netto utgift	62 141	63 153	1 012	2	77 430	77 430	0	0

Personaldata	Resultater hittil i år per 3. kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Faste årsverk	45,4	46,9	-1,5	-3
Brutto årsverk	55,4	53,9	1,5	3
Nærværs- %	95,6	92,2	3,4	-

Foruten fellesutgifter omfatter området støttefunksjonene rådmannens stab, økonomiavdelingen, HR-avdelingen og Informasjons- og serviceavdelingen (ISA). Fellesområdet inneholder områder og poster som er felles for hele kommunen og som ikke klart kan henføres til noen spesiell sektor eller tjenesteenhet. Dette gjelder politisk styring, overformynderi, felles IKT, interkommunalt samarbeid om revisjon, utgifter til personellforsikringer osv.

Vurdering av resultatoppnåelse i forhold til resultatmål for 2011:

Støttefunksjonene er i hovedsak i rute med de enkelte resultatmål for 2011. Noe er slutført (medarbeiderundersøkelsen 2011), noen tiltak pågår (f.eks arbeid med ufrivillig deltid, universitetsbyen, informasjons- og kommunikasjonsstrategi, direkte tilgang til offentlige dokumenter på Innbyggerportalen osv) og noen tiltak skal iverksettes til høsten (innbyggerundersøkelse, IKT-strategi, oppstart av planstrategi og oppstart av strategisk næringsplan). Noen tiltak er forsinket i forhold til framdriftsplanen (IKT-verktøy innen virksomhetsstyring, samt oppstart av kvalitetssystem). Pr 2.kvartal tilsier økonomistyring og budsjettkontroll at Grimstad kommune vil komme ut av Robek-listen etter at regnskap 2011 foreligger.

Tiltak:

Fellesområdet og støttefunksjonene har samlet et avvik på +1,0 mill kroner pr 3. kvartal. Støttefunksjonene må foreta en stram oppfølging av lønns- og driftsbudsjettet for å holde budsjetttrammene. Rådmannens stab har et mindreforbruk som følge av at et planårsverk og plan- og utviklingssjefstillingen er holdt vakant. Det vil ikke bli iverksatt flere korrigerende tiltak.

Kommentarer:

Evalueringen fra Agenda viste at Grimstad har en stram bemanningssituasjon i støttefunksjonene, noe også de lave administrasjonsutgiftene i Kostra bekrefter. Omorganiseringen i 2009 hadde bl.a. som siktemål å styrke kommunens sentrale støttefunksjoner. Bemanningssituasjonen er stabil fra 2010 til 2011. Utfordringene innen lønn har medført bruk av overtid. Plan- og utviklingssjefen har sluttet og det er i den forbindelse gjennomført en omorganisering av støttefunksjonene. Antall støtteenheter er redusert fra 4 til 3.

Nærværet i støttefunksjonene øker fra 2010, og er nå på 95,6%. Økt nærvær i år skyldes i all hovedsak reduksjon i langtidssykemeldinger som slår relativt sterkt ut i små avdelinger. Sykefraværet følges opp i henhold til retningslinjene.

20. Sektor: Finans

Økonomisjef: Helge Moen

Tall i tusen kroner	Resultater per 3. kvartal 2011				Årsprogn. regnskap	Års budsjet	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Inntekter	-758 990	-744 238	14 752	-2	-972 537	-968 537	-4 000	0
Utgifter	67 251	64 884	-2 331	-4	106 567	106 567	0	0
Netto utgift	-691 775	-679 354	12 421	-2	-865 970	-861 770	-4 000	0

Kommunen kan i liten grad, i hvert fall i et kortsiktig perspektiv, påvirke og styre størrelsen på utgiftene og inntektene på finansområdet. Det er likevel spesielt viktig å følge regnskapsutviklingen opp mot periodisert budsjett. For kommunesektoren og også Grimstad kommune, så er utviklingen i kommunens inntekter fra skatt og rammetilskudd avgjørende for endelig regnskapsresultat. Per 3. kvartal er avviket i de frie inntektene (rammetilskudd og skatteinntekter) på +14,5 mill kroner. Skatteinngangen er en usikkerhet for Grimstad kommune. Kommunen har enkelte skatteyttere som bidrar vesentlig i kommunens økonomi. Innbetalinger av denne kategori kommer vanligvis i 4. kvartal. Det er på bakgrunn av dette tidlig å estimere skatteinntekter og frie inntekter for 2011, men det er grunn til å tro at tendensen med økning i de frie inntektene vil fortsette ut året.

Kommentarer:

Finansområdet har per 3. kvartal en regnskapsmessig merinntekt på 12,4 mill kr. Det er spesielt følgende forhold som vi ønsker å kommentere.

Frie inntekter (skatt og rammetilskudd): Det er per 3. kvartal at avvik i forhold til budsjett på +14,5 mill kroner. Sett i forhold til budsjett så er dette meget positivt og i realiteten er det slik at det er de frie inntektene som er hovedårsaken til det positive resultatet for finansområdet per 3. kvartal.

Eiendomsskatt: Kommunen fakturerer kommunale avgifter og eiendomsskatt fordelt på tre terminer i året. Eiendomsskatten inntektsføres og budsjetteres på finansområdet. Per 3. kvartal er det et avvik på +0,4 mill kroner i forhold til budsjett.

MVA-kompensasjon for investeringer: I 2011 er det budsjettert med pliktig minimumsavsetning (jfr. forskrift) til investeringsregnskapet er 40% av brutto inntekter. Per 3. kvartal er det et mindre avvik i MVA kompensasjonen.

Renteutgifter og renteinntekter har et avvik på -2,6 mill kroner. Dette avviket anses å være normalt og i balanse per 3. kvartal, ut i fra betalingsstrømmen og periodisering av budsjett. Selv om det er uro i finansmarkedene er det overveiende sannsynlig at kommunen oppnår balanse i forhold til budsjett ved årets slutt.